

УМОВЫ ПАПДІСКІ:

На 1 м-ц 90 к.; на 3 м-цы—2 р. 80 к.; на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 к.

Замова адраау: шчоцовага—10 к., інша-тароўнага—20 кап.

Платіць: За рэдакц. і адпав. за тэкст: 50 кап. Пасрэд. тэ. Пры імятэ. Згодна з акт. бярэцца звыс.

Падрозд і абвешч. прымаюцца: У Гал. Канторы газ. „Зв. (грані наверх) ад 9 гадз. раніцы да 3-ае гадз. дня. У Бел. Дзям. Выдавецтва і на ўсіх нашых шпінні РЭДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 63.

университетская Набережная 7/9

Фундамент, Библиотеке Лен. Гос. университета

Февр-дек. /Зв.1./

Орган Цэнтральн. Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантора

1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дни: тэлефон № 10-74. 2) Сакратар рэдакцыі—ад 12 да 2-ае гадзіны дни, тэлеф. № 6-19. 3) Начы рэдактар (друкарня) ад 8 гадз. веч. тэл. № 6-42.

Кіраўн. Г. Канторану Кантора абвешч. падліскі) Тэл. № 761.

СУБОТА, 14 КРАСАВІКА 1928 г.

№ 89 (2896)

Кошт асобнага нумару ўсёды 5 кап.

Год выдання дванаццаты.

СЕНЬНЯ У НУМАРЫ

30-ты дзень працэсу „Грамады“.—Японскі ўрад не дапускае ўтварэння новай рабоча-сялянскай партыі.—Арышт у Японіі супрацоўніка ТАСС і двух кур'ераў савецкага поўпрэдзтва.—Адказ французскага ўраду на савецкія ноты.—Хэмізацыя народнае гаспадаркі СССР.

Сьнежная бура ў Гомелі.—Рабочая больніца ў Менску.—Бесперагрузачныя зносіны паміж СССР і Нямецкай.—Апрацоўка беларускай тэрміналогіі.—Што паказаў санітарны агляд Менску.—Прыгавар па справе латыўскіх шпіёнаў-манархістаў.

АРТЫКУЛЫ:

Наша перамога (перадавая).—У наступленне на антырэлігійным фронце.—У Польшчы (нарыв Ільві Эрэбург. Працяг).—Дзень у менскай страхасе.—Агні рабочай Маркаўшчыны.

НАША ПЕРАМОГА

На аб'яднаным пленуме ЦК і ЦКК УсеКП(б), які толькі што адбыўся, шмат увагі было зьвернута на пытаньне аб ходзе хлебазагатоўкі ў гэтым годзе і аб арганізацыі хлебазагатоўчай кампаніі на наступны год. Гэта надвычайна адказная галіна нашае гаспадарчае працы сёлета праводзілася ў вельмі цяжкіх умовах, прычым гэтыя труднасьці адні час нават пагражалі выліцца ў агульным народна-гаспадарчым крызісе.

партыі аб працы ў вёсцы, на мае падставы для зьмены. Наступленне на кулацтва, агаломанае XV-м зьездам партыі, павінна разьвівацца на аснове далейшае таварызацыі асноўных мас сялянскае гаспадаркі, умацваньня эканамічнага звароту між горадам і вёскай, уагнуму сельскай гаспадаркі, павінна ісьці шляхам сыстэматычнага навадзічэньня росту падатковага абкладаньня кулацтва, абмежаваньня яго эксплёататарскіх ікненьняў—в аднаго боку, а з другога—шляхам усямернага падтрыманьня каапераваньня шырокіх мас сялянства, усіх відаў калектыўнага гаспадараньня, арганізацыі вясковай беднаты і г. д. Пленум з асаблівай іскравасьцю падкрэсьліў, што «новае эканамічнае палітыка ёсьць той шлях, па якім цвёрда ідзе партыя і праз які толькі і магчыма сацыялістычнае перабудаваньне гаспадаркі краіны».

Маючы пад сабою пэўную сацыяльна-палітычную глебу, гэтыя труднасьці былі выкарыстаны і паглыблены найманска-кулацкім блёкам, які ставіў сваю стаўбу на зрыў загатоўчай кампаніі.

Таму партыйныя арганізацыі павінны даць самы рашучы і блылітасны адпор кулацтву і выманству, іх агідна контр-рэвалюцыйнаму нашэптваньню овінны быць снынену. Шырока расстлумачваючы асноўнай масе сялянства сэнс і неаб-

ПРАЦЭС „ГРАМАДЫ“

Буйнейшы інцыдэнт паміж судом і падсуднымі.—„Калі нарэшце скончыцца гэта камэдыя?“—заяўляе дэпутат Тарашкевіч.—Тарашкевіча выводзяць з залі суду.—Аднадушная дэманстрацыя падсудных

(Па тэлефону ад уласнага карэспандэнта газеты „Звезда“ на працэсе)

ВІЛЬНЯ, 13. (8 гадз. увечары). 30-ты дзень працэсу. Сеньняшняе пасяджэньне адзначылася буйнейшым інцыдэнтам паміж судом і падсуднымі.

Пасьля допыту дробных сьведак, каля 2 гадз. дня пачаліся паказаньні паліцэйскага камэнданта Мазэрскага. На працягу паўгадзіны Мазэрскі поўнасьцю перадае прамову, якая нібы была зроблена падсудным Малыгай ж беларускім мітынгу. Прамова насіла нібы антыдэяржаўны характар.

Дэпутат Тарашкевіч, калі Мазэрскі канчыць свой рэфэрат, задае сьведцы пытаньне на-беларуску. Сьведка надбайна адказвае, што ён на-беларуску не разумее.

—Якім-жа чынам,—заяўляе Тарашкевіч,—ты маглі зразумець прамову Малыга, пры тым настолькі добра, што перадавалі яе тут з такімі падрабязнасьцямі. Калі вы не разумееце на-беларуску, як магло гэта здарыцца?

—Але тады я не гачу зразумець,—нагла адказвае Тарашкевічу Мазэрскі.

Нячувана выхадка сьведкі выклікае абурэньне сярод падсудных і абароны. Пад шум на лаўкае падсудных Тарашкевіч узьнімаецца з месца і ўсклікае:

«Калі нарэшце скончыцца гэта камэдыя?»

У адказ на гэты абурэньні ўскрык, старшыня аддае загад вывесці Тарашкевіча з залі суду. Паліцэйскія зварожна кідаюцца да Тарашкевіча і выводзяць яго.

У гэты момант узьнімаецца падсудны Бурэвіч і заяўляе, што ён зусім салідарызуецца з Тарашкевічам. Бурэвіч таксама выходзіць з залі. За ім узьнімаецца Патапчук, а потым і ўсе падсудныя.

У залі пачынаецца хваляваньне. Суд, не чакаючы такой дэманстрацыі, айна расьсеяна. Зьбянтэжыліся і канвойныя паліцэйскія. У гэты момант прысутны ў залі паліцэйскі камісар дае трывожны сыгнал. У залю ўбязваюць паліцэйскія, якія знаходзіліся ў рэзэрве, і шчыльным колам акружаюць падсудных. Старшыня перапынае пасяджэньне. У адсутнасьці суду з залі выводзяць усю публіку і друк.

Абарона ў зьвязку з гэтым інцыдэнтам наладжвае экстрэннае пасяджэньне. Частка абаронаў вядзе перагаворы з старшынёю суду аб спосабах ліквідацыі інцыдэнта. Пасьля паўтарагадзінага перапынку пасяджэньне аднаўляецца. Абаронца Пятрусевіч ад імя ўсяе абароны заяўляе, што ў зьвязку з створаным нэрвовым настроем неабходна зрабіць перапынак да наступнага дня, бо судовое пасяджэньне ня можа адбывацца ў такой напружанай атмасфэры.

Пракурор пярэчыць супроць перапынку, відавочна падтрымліваючы прэстыж улады. Суд, аднак, здымае запатрабаваньне абароны, пры чым старшыня, зварачаючыся да падсудных, заяўляе, што ён будзе ў корані зьнішчаць усе спробы парушыць спакойства судовага працэсу і наогул не дапусьціць працягленьня непавагі да суду. Пасяджэньне перапынаецца да наступнага дня.

Інцыдэнт, што адбыўся ў судзе, зрабіў у грамадзкіх колах вялізнае ўражаньне.

Перадвыбарныя манэўры французскай буржуазіі

УЗДЫМ АНТЫСАВЕЦКАЙ КАМПАНІІ

Адказ французскага ўраду на савецкія Францускі банк не

Адозва Прафітэрну супроць тэрору ў Румыніі

МАСКВА, 13. Выканбюро Прафітэрну ў адозьве да рабочых усіх краёў зазначае, што румынскі ўрад бласпярэчна парашыў зьнішчыць паміжчынныя ва ўсіх турмах Румыніі.

У Жылаве,—гаворыцца ў адозьве,—Стэфанай і 14 іншых таварышоў ужо 50 дзён як кінуты ў цёмныя кавары, у якіх зьявляецца моцнае стаяць толькі сьціснёныя і дзе праз сьціснёныя зьяўляецца опухал на нагах ад застою крыві, а лічэ праз не-

калькі дзён зьявляюцца пачынае сыялаць крывёю. Тут іх чакае няўдзяльная сьмерць. Арыштаваныя абвешчаны галадоўку. У Дабтане Бужор, які ўжо восем год пакутуе ў турэмнай адзіночцы, таксама памірае.

Выканбюро Прафітэрну заклікае рабочых арганізацыі ўсіх краёў пасьпешыцца на дапамогу румынскаму пралетарыяту. Клясавыя арганізацыі павінны ўзяць сіламі падтрымаць іх барацьбу з значным урадам Румыніі.

Арышты камуністых у Коўні

КОЎНА, 12. Афіцыйна паведамляецца, што 10-га красавіка ў Коўні арыштаваны 9 камуністых, якія нібы бралі ўдзел у канфэрэнцыі літоўскае кампартый ковенскага раёну. У паведамленьні адзначаецца, што ўсе арыштаваныя—рабочыя, і рэчышч.

што ў гэтых вобласках знойдзены некалькі пудоў камуністычнае літаратуры, газэты „Нэвэстия“ і грошы, „прызначаныя для камуністычнае прапаганды“. Арышт зроблен у намяшканьні, у якім нібы адбывалася канфэрэнцыя.

Расправа з левымі ў Японіі

Урад не дапушчае стварэння новае партыі

Арышт карэспандэнта ТАСС і двух кур'ераў па-сольства СССР

ТОКІЁ, 12. Сеньня ў памішканьні Цэнтральнага праўленьня Рода Намінта (левая рабоча-сялянская партыя, распущыная па распараджэньні ўраду), адбылася нарада выдатных членаў партыі па пытаньні аб утварэньні новай арганізацыі. Народа была спынена прыбуўшым атрадам паліцыі. Уздэльні нарады разьшліся.

Камітэтам, некаторыя газэты маруюць, што маючы адыцца судовы працэс можа отварыць пагрозу для савецка-японскіх адносін, бо ўрад у бліжэйшым будучым мае намер заявіць савецкаму ўраду пратэст супроць парушэньня пэнінскага дагавору паміж Японіяй і СССР, у якім гаворыцца аб опіненьні прапаганды. Некаторыя газэты надрукавалі паведамленьне аб арышце супрацоўніка тайнскага аддзяленьня ТАСС Анура і двух кур'ераў паўнамоцнага прадстаўніцтва.

ТОКІЁ, 11. Выкліканы ў паліцыю генэральны сакратар Рода Намінта (левая рабоча-сялянская партыя) Соса-сэка адмовіўся падпісаць расьпіску ў атрыманьні загаду аб роспуску партыі.

ТОКІЁ, 11. Ян паведамляе агнцтва Сімбун-Рэнга, „прэм'ер Танака, высту-паючы публічна, выказаў глыбокі жалэ з прычыны сур'ёзнага эпідэю алошні дзён і заявіў аб гатоўнасьці ўзяць адказнасьць за ўсю готую опразу н. сьце. Ён перасьцерагаў нацыю і заявіў яе быць больш, чым калі небудзе, на варце супроць шнодных чужаземных ідэй і вучэньняў“.

У адозьве да рабочых і сялян партыя заклікае іх пратэставаць супроць рэанцыянацыі мер ураду і зьвергнуць габінэт Танака. Ненадны партыйных лідэраў заявілі прадстаўніком друку, што Рода Намінта ня мае ніякіх адносін да камуністых і зьяўляецца законнай масовай партыяй.

ТОКІЁ, 12. Паводле слоў газэты „Ніцы-Ніцы“, міністэрства Унутраных спраў думае, што сучасная справа камуністых ня выйдзе за межы чыста Унутранай справы. Справа не аднаўляе на мае між іх аб'яваў на іх адна ка савецка-японскі адносін».

Міністр унутраных спраў апублікаваў заяву аб тым, што ён не дапусьціць утварэньня новай партыі. Хоць афіцыйнае паведамленьне аб роспуску рабочых арганізацыяў у сваім зьмесьце не мае ніякіх аб'яваў на іх адна ка савецка-японскі адносін».

Антырэлігійная прапаганда расьцярабіць шлях да прасоўваньня культуры

Выкрывайце клясавы характар рэлігійных сьвят.—Упэўняйце працоўных у шкоднасьці рэлігіі не павярхоўнай агітацыяй, а навуковымі данымі і мясцовымі фактамі.

У наступленьне на антырэлігійным фронце

Ажыццяўленьне задач партыі па сацыялістычным і культурным адбудаваньні пралетарскай дзяржавы ўтвараецца ў рол трупасьцяй. Да іх ліку адносяцца: невыстарчальна высокі матар'яльны і культурны ўзровень працоўных мас, слабое разьвіцьцё тэхнікі, навукасьці і пісьменьнасьці і інш. На менш сур'ёзнай перашкодай на шляху гаспадарчага культурнага будаўніцтва зьяўляецца і рэлігія. Напісьменьнасьць і рэлігія—гэта два дружыны саюзьнікі, з якімі наша партыя на працягу ўсяго часу вядзе і будзе вядзе надалей рашучае змаганьне.

Бастрычніцавая рэвалюцыя і разнакі сацыялістычнага будаўніцтва па гэтым гэта адзінае і супроць капіталізму—рэлігію. Аднак, накуль ашчэ рэвалюцыйны працэс канчаткова не пераставіў на сацыялістычны рабкі эканомію і культуру пралетарыяту, рэлігія знаходзіцца сабе глебу срод самых адсталых груп рабочых, срод сялянства. Памы ў рыхат і без іх, ад права-слаўнага багаслужыцеля, каталіцкага ксяндза і дурэцкага рабінна сьліцца ўтрымаць рэлігію, а разам з ёю і рэшткі капіталістычнай сьстэмы. Ад іх не адстаюць і сьветанты ўсіх аддзіннаў і масьцей. Усе яны з надыходам любога рэлігійнага сьвята, у даным выпадку

вялікашня, пачынаюць шавяліцца і выяўляць сваю актыўнасьць, якая накіравана на падрыў сацыялістычнага будаўніцтва рабоча-сялянскай дзяржавы. Можна прывесці рад прыкладаў, калі „божыя служкі“, „людзі далёкі ад жыцця мірскага“, вялі агітацыю супроць мерапрыемстваў партыі і савецкай улады. У „Зьвязьдзе“ ад 1-га красавіка г. г. № 78 пісалася аб тым, як поп Вязрохін (Віцебшчына) на сходзе сьліна выступаў з прававай супроць рэалізацыі пазыкі ўмацаваньня сельскага гаспадаркі. Як відаць з гэтага і падобных фактаў, чорныя служкі капіталу выяўляюць сваю актыўнасьць і ўсямірна імзвудца памкноўць рабочым і сьліанам у будаўніцтва сацыялізму.

Адсюль перад працоўнымі, партыйнай і камсамольскай арганізацыямі выпытвае задача: на ўсё гэта адказаць частым агучым глыбокай і сьстэматычнай антырэлігійнай прапаганды, якая-б са ўсёй навочасьцяй назвала працоўным, каму і для чаго патрэбна рэлігія, хто яе імкненьня падтрымаць і падтрымлівае.

Партыйныя і камсамольскія ячэйкі разам з усёй грамадзкасьцю горада і вёскі павінны пайсьці ў наступленьне на рэлігію, умацаваць антырэлігійны фронт.

Час вымагае ўдмлівай і сур'ёзнай сьстэматычнай барацьбы з рэлігіяй не ў „агульным і цэлым“, а на аснове канкрэтных фактаў, на аснове навуковых даных.

Партыйныя і камсамольскія ячэйкі ў першую чаргу павінны наладзіць працу гурткоў бязбожнікаў, а там, дзе гэтых няма, арганізаваць іх і ўзяць пад сваё штодзённае кіраўніцтва. У сьстэме ўсёй агітацыйна-прапагандыскай масавай працы, якая зарае нашымі парт'ячэйкамі шырока разгортваецца як на прадыпрыемствах, так і на вёсцы, неабходна аддаць належнае месца і антырэлігійнай прапагандзе. Пра: дасканала падбор лектараў з прыцягненьнем прыроднаўдцаў-настаўнікаў і іншых культурных сіл трэба шырока атапіць працоўна гучы антырэлігійнай прапаганды.

Трэба ўзяцца за справу падрыхтоўкі спецыяльных кадраў антырэлігійных агітатараў з партыйных і камсамольскіх гучы.

Клубы, кіно, хаты-чытальні, чырвоныя куткі павінны ў агульным сваё пляны працы ўнесці пункты па антырэлігійнай прапагандзе. Апошній трэба аддаць належнае месца і ў насыценных газетах. Камсамольскія ячэйкі можна стварыць групы прапагандыстскіх бязбожнікаў, якія змагаюцца вядзюць гэтую працу. Справае просоўваньня антырэлігійнай літаратуры як у горадзе, так і ў вёсцы трэба аддаць максимум увагі.

Вялікае значеньне мае і выяўленьне розных сьстэмацкіх груп, якія вядуць агітацыю за царкву, за рэлігію. Зьбіраньне і падлік канкрэтных фактаў: у вольнай працоўнай насельніцтва абходзіцца ўтрыманьне духавенства, колькі вылітае на вецер сродкаў працоўных, якія з-за несьвядомасьці вышкідаюцца ў сьвяты, на манер вялікадня, праз „пачынаюць“ у кішэні папоў і інш.—усё гэта пры правядзеньні антырэлігійнай прапаганды, пры умелым скарыстаньні, мае

СУПРОЦЬ ВЯЛІКОДНАЕ ПАПОЙКІ

Добры клуб—для царквы пагібель

Надышлі дні вялікадня. Дні, якія пачынаюцца доўгай царкоўнай службай і заканчваюцца вялікай папойкай. За пайкой ідуць скалялы, панажовічына, буйствы. Можна з унеўвасаьцю сказаць, што чым больш у сьвяточныя дні будзе людзей у царкве, тым больш па вецарох будзе запаўняцца асьвэрваюцца памашкальні міліцэйскіх вучасьцяў.

Але царква—гэрама ў сьвяточныя дні зьліць дэсьці моцна трымаюцца ў галазе некаторай адсталай часткі рабочых і служачых. Агэгуль вывад—перадвесь рабочыя, партыйныя і камсамольцы—на барацьбу з гэтай старой рутынай, рэшткамі вядзюць зьліць.

Як вёсці гэтую барацьбу? — Разумным адпачынкам.

Трэба арганізоўваць масавыя наведваньні ў гэтыя дні кіно-тэатраў, тэатраў, музэяў, трэба арганізаваць экскурсіі ў бліжэйшыя культурныя сельска-гаспадарчыя ўстановы і саўгасы (Валотная станцыя, саўгасы, нага альныя камуны і г. д.).

У гэтыя дні добры клуб, клуб з падрыхтаванай праграмай, не з трохгадзішнімі нуднымі дакладамі, а з жывымі, навукова-мастацкімі відовішчамі, паэмам заможніц п'ястойкім рабочым царкву.

Акраінамі гораду ў гэтыя дні павінны аўдэкаць фізкультурныя арганізацыі, якія павінны там арганізаваць масавыя гульні, фізкультурныя спаборніцтвы, удзівваючы ў іх арганізаваную частку моладзі, незалежных рабочых.

Фабраўмійскімі і ячэйкі павінны падрыхтаваць білеты ў кіно, тэатры і на ўсякія відовішчы і разьдзавь з коўнай ськідкай рабочым, асабліва тым, якія наведваюць царкву.

За агітацыю жывым прыкладам

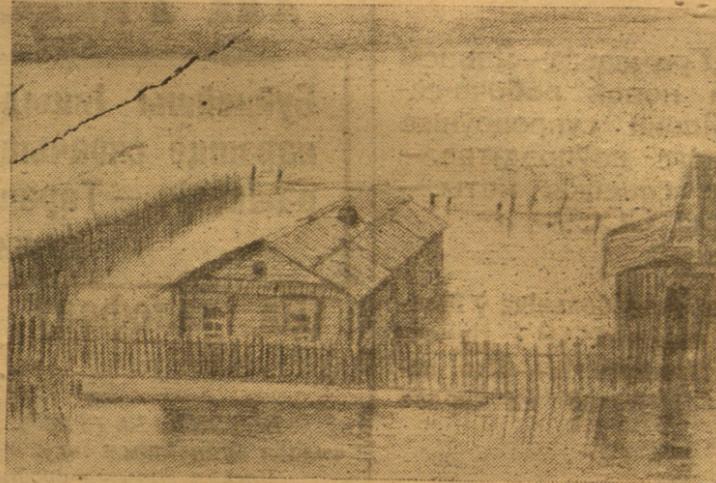
Вельмі ўмоцняе духавенства

ПА САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

ТАЭЛЕГРАФУ, ТЭЛЕФОНУ, ПОШТАЙ НАШЫХ КАРЭСПАНДЭНТАЎ

Паводка ў Барысаве

(Ад нашага барысавіскага карэспандэнта)

Хата ў вадзе

Почту з 2-га на 3-га красавіка, калі г. Барысаву мірна спаў і адзінокія праразьлівыя гукі гарадскога гадзінніка павозамлялі аб наступачай поўначы, пачала працяпацца рака Барысавы, вызваліючыся ад лёду, які скоўваў яе.

Глухое стагнаньне і ракатаваньне неслася ад разгневанай ракі і трышчэньном падцігваў аў лёд, што замаўся...

Налятаючы крыга на крыгу, кравуўся лёд і пачалося змаганьне чалавек з стыхіяй.

Пачалася паводка... Разгуляўшыся, рака 6-га красавіка ўпяршыню сваімі хвалямі дасягнула вьватор устрыможаных жытараў.

7-га ўжо па затопленых вуліцах акраіні гораду пажарнікі на лодках дапамагалі жытарах вьваторуваць маенасьць.

Роўнай палоскай, лодзь прычэмнай у чорных хвалях бушуючай ракі выдзвігалася дамба, якая злучае горад з Нова-Барысавам. Круглыя суткі рабочыя, як мурашкі, цагалі мяшкі з пяском, умацоўваючы дамбу для таго, каб ня даць вадзе прарваць сабе новы шлях.

Але рака брала сваё... З грукатам і шумам пад напорам крыг пахіснуўся і рухнуў часовы мост,

400 руб. прэміі за добрую працу

БАБРУЙСК. (Уласны нар.) Жалвінецкі сельсавет. Глухскага

Сьнежная бура ў Гомелі

ГОМЕЛЬ, 13 красавіка. (Па тэлеф. ад наш. кар.) Пасьля цёплага вясеньняга надвор'я, якое ўстанавілася ў апошнія дні, раптам сьнежная бура. Выпадала сьнегу на аршым глыбіні. Вада на Сожы ўпала на 22 сантымэтры, дасягнуўшы 417 сантымэтраў вышэй ардынару. У затопленым рабочым гарадку сталі немагчымымі назват зносіны на чайнох прычыны выпаўшага сьнегу.

1 мая—змест вялікодню

ГОМЕЛЬ, 13 красавіка. (Па тэлеф. ад наш. кар.) Рабочыя Гомельскага чыгуначнага вузла паставілі працаваць у страсную суботу і перанесці гэты дзень дзачынаю на 1 мая.

Партыйная ячэйка ст. Гомель—Гаспадарчая арганізуе разам з бастрычыйскімі актывам у першы дзень вялікадня, 15 красавіка, пядзельнік, саработы ад якога пойдзе на карысьць шэфтварыства.

Новыя камуны і арцелі

ВІЦЕБСК. (Уласны нар.) З пачатку пасоўнай кампаніі па 10 красавіка па акрузе зарэгістравана і аформлена: 13 сельска-гаспадарчых камун і арцелі, 17 камуных таварыстваў, 5 навіярацыйных, 5 жылывагадоўчых арцелі і г. д. Усяго па акрузе аформлена 60 розных камун, арцелі і таварыстваў. Паводле плану, сьвэрта начытана арганізаваць іх 193.

ФІЗЫЧНАЕ Выхаваньне у школе

Мне прыходзілася быць у многіх вясковых пачатковых школах, дзе аб фізычку аусім мала, калі нават нічога ня ведаюць; зьдаралася знарацца за працай студэнтаў у тэхнікумах, сямігодках, у гэтых апошніх установах крыху лепш, чым у пачатковых школах. Але і тут справа толькі за апошнія 2 гады пачынае наладжацца; толькі ў апошнія гады пачынаюць зьвартваць увагу кіруючыя ўстановы на фізычку, але гэтае ўвагі яшчэ мала.

Самыя хворыя косяцы у працы па фізкультурным выхаваньні зьяўляюцца тое, што лік гадзінаў на фізычку і гігіену з вольніца аусім малы, што не дае магчымасьці мець сталяга працаўніка і гігіену прыхадзіцца вёсці на доктару, а на сталягіку-пэдыягэгаў.

16-га красавіка 1917 г.

(Да прыезду Леніна ў Пецярбург)

16-га красавіка 1917 г. поўна пачарам масы рабочых запоўнілі пляцы перад Фінляндскім вакзалам у Пецярбурзе. Пралетары сустракалі свайго правадыра. У гэты вецар у Расію вярнуўся Ленін.

Пасьля ралгрому рэвалюцыйна 1905 году Ленін быў прымушаны выехаць за граніцу. Адгэтуль ён кіраваў партыяй большаікоў і рэвалюцыйным рабочым рухам, які шлоў аб'яднаць ад паражэньня.

Ленін быў адным з вельмі пачыноўчых сьліна-амакляцель вельмі

адной умова, каб ні на якой з нямоцкіх станцыяў Ленін на выхадзіў з вагону: нямецкая ўлада баялася, што ад аднаго зьяўленьня Леніна паватра Нямецкім заравіцца рэвалюцыйнай.

Праезд Леніна праз Нямецкіну ў суржуацкіх колах Расіі і сьвэрта сьліна-абаронцаў (сэспаніаў і вэсэраў) выяўляў асьвэла. амакляцель Чаму? Яны добра ведалі, што ў Леніна-Ісмаіла выхадзіў ня было, што «самозьнікі» яго ня цускалі, што Ленін лічыў з Нямецкім-амакляцель

Ленін быў адным з вялікіх іх працаў і пачаткам ваіны сацыялістычнай барацьбы рабочае класу. Ён першы, гучней і ясьней ад усіх і сапраўды пралетары ўсё свёту, і перш за ўсё расійцаў, дапаўняў супроць буржуазіі і іх урадаў, якія распачалі драпежніцкую (імперыялістычную) бойку. Ён першы заклікаў «перарабіць ваіну імперыялістычную ў ваіну грамадзянскую».

Пасля лютаўскае рэвалюцыі расійскія эмігранты (рэвалюцыянеры, што паўпачкалі за граніцу) пачалі паіроўвацца ў Расію. Але эмігранты былі двух гатункаў: большая частка іх былі меншавікі і асеры, якія сталі за працяг ваіны з Нямеччынай. Гэтых францускі і англійскі ўрад ахвотна паіроўваў у Расію.

Другая частка адносілася да ваіны паляўскай. Іх, у тым ліку і самога Леніна, «сэпараты» адлучаць у Расію не хацелі.

Леніну і яго сябрам заставаўся адзін шлях у Расію—праз Нямеччыну. Нямецкі ўрад дазваляў пераходзіць Леніна да ваіны, але ён разлічваў, што барацьба Леніна супроць ваіны аслабіць «сепараты» і не пераходзіць на мясцоваму імперыялізму. (Мы зараз ведаем, як аблічліўся нямецкі ўрад). Таму Леніну было дазволена праехаць праз Нямеччыну, але пры

Ленін пісаў у Нямеччыну і скаржыўся. Усё гэта яны ведалі. Але для іх Ленін быў самым страшным ворагам. Ленін быў вялікім правадыром рабочай і сялянскай белыцы, ён адзін насіў на сацыялістычнай рэвалюцыі. І таму яны стараліся ачарыць Леніна, тама яны пусьцілі ў ход буржуазныя казі і аб годзе Леніна з нямеччыні імперыялістычна.

У рабочых, сялян і сялян гатых казі на мелі поспеху. Масы ім не паверылі. Масы ведалі свайго правадыра, і таму вялікімі групамі 16-га красавіка 1917 г. быў запруджаны пляц перад Фінляндскім вакзалам.

Прыезд Леніна ў Расію меў вялікае значэнне для рэвалюцыі. Ленін цвёрдай рукой узяў руль рэвалюцыянага карабля і павёў яго простым шляхам да Кастрычніка.

«Сацыялістычная рэвалюцыя», «Ваіна ваіны», «Улада Саветам Рабочых, Ветрацкіх і Сялянскіх Депутатаў!».

— Вось першыя ленінскія дэўзунгі — заклікі, з якімі ён звярнуўся да мас з браніўца на пляцы Фінляндскага вакзалу.

Гэтыя дэўзунгі хутка зрабіліся набываць самым шырокім мас 3 імі масы над кіраўніцтвам Леніна зрабілі першую ў свеце сацыялістычную рэвалюцыю і стварылі першую рабоча-сялянскую рэспубліку Саветаў.

Пры настанаві антырэлігійнай прапаганда партарганізацыі не пачалі забываць, што ўся наша антырэлігійная прапаганда яна зможа закруціць працоўных гушчав да таго часу, пакуль не наладзіцца капчаткова работа на школьнай аснове працоўных мас гораду і вёскі, і пакуль значная частка асявога насельніцтва будзе заставацца няписьменнай. Адсюль задача—аднаведна арганізацыя школ, палітасветных устаноў і падрыхтоўка школьнага настаўніка, працаўвядзенне кніжкі і газеты ў масы і капчаткова ліквідацыя няписьменнасці.

У пераходным артыкуле часопіс «Возможные установа» № 3 за г. г. гаворыцца:

«Дэўзунг «Без рэлігійнага выхавання» у школе з'яўся пастароў. Нейтралітэт школы ў гэтым пытанні далей цяжка не ўста. Нашы дзеці павінны выходзіць у дзверды аб'явацца, што рэлігійнае выхаванне павінна быць «антырэлігійнае выхаванне».

У адносінах гэтага актуальнага пытання прыведзе правесці належную працу як сярод настаўніцтва, так і сярод бацькоў вучняў.

А. К.

Ігнаў пакуль не пачалі супроцьстаяць яму антырэлігійную прапаганда. Але гэтую прапаганда ў дні вялікоднага ахпатны партыйцы і камсамольцы павінны праводзіць уласным прыладам.

Будзе грэх цана антырэлігійнай прапаганда партыйца і камсамольца, калі ён сам будзе разгаўляцца, хрыстосавацца, пачы куліцы, фарбаваць лікі і г. д.

Наш дэўзунг: на павінна быць шовнага партыйца і камсамольца, які-б сьвяткаваў вялікодны, хрыстосаваўся-б і п'янітваваў.

Партыйцы і камсамольцы павінны таксама адцягнуць і свае сем'і, сваёй ад сьвяткавання гэтага свята, асабліва ад гэтых рэлігійных звычаяў, і пастарацца штурхнуць іх на шлях разумнага выхавання гэтых дзеці адцягнуць.

Партыйцы і камсамольцы павінны ў першую чаргу растлумачыць сваім сем'ям, сваёй, якія яшчэ гэтага не разумюць, што сапраўдны сьвятая як для іх, так і для ўсё рабочае класу з'яўляецца не вялікодны, а 1-га мая.

Зразумела, што партыйцам і камсамольцам у гэты дні збірацца з беспартыйнымі піць і прымаць удзел у рэлігійных змечках з'яўляецца недапушчальным.

Л. К.

шмат 30 сакавіка. Праца з'яўляецца атрымаць прымяню—400 руб. грашніма і банрану. Грошы пойдуць на будову хаты-чытальні ў Жалвіцы.

Пачалася навігацыя на Прыпяці

МАЗЫР. (Уласны кар.). Зіма 1927-28 году пачалася раптоўна. Некальны параходаў на Прыпяці зазімвалі на плёсе ў адкрытым месцы. Небясьпена ў выпадку вялікага лёдакоду значна павялічылася. Але, дзякуючы сваячасова прынятым мерам пры пачатку лёдакоду параходы былі заведзены ў затоны. Буксырныя параходы «Бурлак» і «Луна» ўжо пайшлі за грузам.

10 красавіка з Нараўля прышоў у Мазыр першы пасажырскі параход «Лівер».

Яна Аляксандра.

Дом селяніна пашыраецца

ВОРША. (Уласны кар.). Аршанскі дом селяніна да цяперашняга моманту знаходзіўся ў дрэнным становішчы. Прыкладваючы ў горад сяляне былі прымушаны начаваць у заедных дамох. Зараз гарадзкі савет пастанаўіў перадаць дому селяніна памяшканьне 2-й савецкай гаспадарніцы. Такім чынам дом селяніна будзе мець не 24, а 55 ложкаў.

У той час, як з фізічным развіццём акадэміячэ, то са з'яўляецца зусім неадвальна, калі нават судзіць па ўласным павярхоўным навіраванні і азнамленні з тымі актывамі дастроў па агляду вучняў у Аршанскай акрузе і раёна, дзе гэтай справа аддадзі шмат увагі, то прыходзіць канстатаваць такое зьявішча, што колькасць хваравітых павялічылася разам з узростам і з пераходам у старэйшыя групы і класы. Малакроўе, перовасць, частымі галаўнымі болі—звычайныя часткі дзіцячага і юнацкага арганізму.

Прычыны вяскага становішча здароўя дзіцей і юнакоў розныя; пераважная большасць з іх—гэта дрэнны бытавы ўмовы—зватэрныя харчаваньне, адцягванне, і наогул, санітарна-гігіенічная абстакоўка, а таксама і не зусім спрыяючы ўмовы школьнага жыцця (букмыні часта халодныя, няма дрэў, дзе ня дзіўна, а прыходзіць казаць пра гэта ў 1928-м, а такіх фактаў многа) вялікая нагрузка і інш.

Наркамасветы і Наркамздароўя трэба агучыць сіламі закладна пад стварэннем нармальна ўмоў, каб адмоўны ўплыў школьнага жыцця на дзіцячае здароўе не пераважыў над станоўчым.

на фізіку—гэта на пісьменнасці не адаб'оцца, а пра здароўе... яшчэ мала клапаціцца. Носіць ногі і добра.

Такія погляды загоўваюцца ў некаторых выкладчыкаў на фізкультуру яшчэ і таму, іх тлумачыць, што няма аднааснага, добра падрыхтаванага, калі працаўдзяроў па фізкультуры. Народны Камісарыят Асьветы з будучага навуцкага году адкрывае спецыяльны фізкультурны тэхнікум для падрыхтоўкі працаўдзяроў-выкладчыкаў фізіку для свайх навуцальных устаноў, а таксама і віраўнікоў для прафсаюнных клубоў і інш. грамадскіх арганізацыяў.

Для працаўдзяроў-настаўніка ёсць літаратура, якую можна набыць. Можна і нават неабходна набыць пладоўку для заняткаў па фізіку ва двара, на чыстым паветры, а абсталяваньне алікоўні, некаторыя прылады можна зрабіць самім. Больш увагі фізіку, а гэтым самым свайму здароўю павінны адаваць вучні, а настаўнікі павінны разумна выкарыстаць навастрасонца вясною, воду летам для замацавання здароўя дзіцей, бо гэта лепшыя дагтары ад многіх хвароб. Анікоўскі.

этані «Скамандэр», ад якіх ён павінен быў быць вельмі дэб'ютам. З ім добра гаварыць—талент, маладосць... А думкі? Што-ж, і тут трэба зрабіць агляду: шмат залежыць ад абстаноўкі. Калі са плякат чкае турна, плякат перастане быць плякатам і ён робіцца больш каштоўным за любы малюнак. Між іншым, гэта ўжо—не ўваходзіць у рамкі літаратурных апэнак.

З групы «Скамандэр» з сустрэкаўся яшчэ з вясёлым Лехонем. Лехонь дзівоўка сымплетца, але піша вершы суровы і важны, з Варжынскім, з Балыніскім, з Іванавічам і з усім маладым Мечыславам Браўнам, які піша вершы аб працы («Рамбсы»).

Усё гарыць Вітлін. Тут і францыскаства, і сацыяльны бунт, і хаёўны, і «чалавечасць». Ён да таго прастадушны і проты, што ў польскай літаратуры здаецца чужаземцам.

У Кракаве жыў паэта Пейпер. Гэта пісь пасон «Лева» паэзіі Захаду, учарайных «Лева», сёньнешніх сэрвалістаў. Ён редагуе часопіс «Звэціца». Гэта чалавек вельмі асьвечаны і, здаецца, вельмі адзінокі. Ён добра разумее, у чым слабасць сучаснай польскай літаратуры. Ня ведаю, ці вылучае «сэрвалізм», перасаджаны на польскія пані...

Група «Дзвігні» таксама моцная ў крытыцы. Гэта—вясёлая рэзавілісць «Лева». Паэты «Дзвігні» любяць Радчэнка, прывядзены раманы і плякаты. Сярод іх ёсць сапраўдны паэта—Браніўскі. Ён наўдзісць патхенна і яго фанатызм заразлівы нават для чалавек, у такім імунітэце, як я. Канструктыўны, ды і рэвалюцыя ён успрымае як заварачны рамантызм і гэта абліжае яго з па-

тэмпэратуры тутэйшых літаратурных саб'янаў. Ён вораг нацыяналізму і заўзяты падыфісты. Яшчэ і ва ўскага скептыка, ёсць у яго слабое месца: ён верыць у розум, у прагрэс, у «Лігу нацыяў» і г. д. Гэтым тлумачыцца яго заміраванне да Уэльса. Артыкулы яго, аднак, меткія і выклікаюць у Варшаве бурю. Калі сюды прыляджаў Дэюамель і польскія пісьменнікі абвясцілі аму са выступленьне супроць белага тэрору байкот (так, бывае і так, што не байкот, а байкот), ён сустрэкаўся з Дэюамелем і ў друку пратэставаў супроць усёй малапрыстойнай выхадзі.

Самы таленавіты паэта—Тумін. Гэта перш за ўсё паэта. Ён жыў вершамі. Ён можа ўсё вочар успамінаць вершы Рэбэа або Пушкіна, Міцкевіча, або Пастэрнека, ракуючыся, як дзіця, кожнай паэтычнай выхадзі. Ён хутка ўспынае і таксама хутка гасць. Таму ён пануры, няўважлівы: «душа вчушаец хладны сон». Толькі рытм, слова, гук здольны замяніць яго. Гэта справа не перакананьня, ня вобразу думак, нават ня веры, але душэўнай структуры. Разважае ён падыцячаму, і спрацацца з ім нельга. Ён думае асацыяцыйным, аргументу асаансамі. Ён з тэй-жа чалавечай пароды, што Толер і Пастэрнак. Я тут гавару не аб кнігах—я толькі вызначаю гэту мала распаўсюджаную сярод сучаснага чалавечства рэзавілісць. Тумін—добры лірык, мяккі, перовы, сапраўдны. Ён пера-

Польскі ўрад робіць усё магчымае, каб паказаць за граніцаў сваю літаратуру, яна сусьветную. Ён выдэ субсыдыі газэце, ітак выхадзіць на некалькіх мовах «La Polone Littéraire», дзе рэклама ходзіць густу, затое моцная. Яна дамагаецца прызнавання літаратуры, быццам можна дыплёматичным шляхам стварыць з сваіх падданых Горкіх, Манаў, або хоць Дэюамеляў. Тут падзеі паіраваны не на нараджэньне новага таленту, але на чарговат неўдыва Нобэлеўскага журы, якое павінна зараз прысудзіць нагароку Серафэўскаму. Таму вась польскіх пісьменнікаў пачуць усюды перакладаць, паніць і любіць.

Але гонілісць не кавалаз тэрыторыі—не на так ужо лёгка анякшаваць.

(Продолжае бліжэй)

У ПОЛЬШЧЫ*

VI. Аб паэзіі і аб дыплёматыі

Калі паглядзець на польскіх пісьменнікаў у часе чарговага парадку «Пон-клубу», можна падумаць, што ўсё гэта—члены акадэміі, акружаныя гонарам, прызнаваньнем, багацьцем. У сапраўднасці-ж жыцьцё пісьменнікаў тут не такое лёгкае. Для таго, каб займацца літаратурай (за надвычайна радкімі выключэньнямі), трэба ўладаць або значным капіталам, або другой прафэсіяй.

Адны хаўтураць—у газэтах, у кабара, у тэатрыках. Другія знаходзяць лепшым службу: хто ў міністэрстве замежных спраў, хто проста ў канторы. Гаварыць у Польшчы вельмі піські. Тлумачыцца гэта ня толькі павадкамі выдаўчоў, але, галоўным чынам, абмежаваньнем тыражаў. 5.000—тут вялікі посьпех. Часта добрае кніга, спатканая нахвальнымі водзтвамі крытыкаў, разыходзіцца ў 10 або ў 20 экзэмплярах. Польшча любіць сваіх паэтаў і пісьменнікаў, але яна ня чытае іх. Яна верыць на слова, што яны добрыя.

Пісьменнікі жывуць у сьвечы ізаліраваным і ўмоўным. Яны ідуць сваё жыцьцё, як бутэлькі ў мора: невадама, які дзівак падбарэ.

Яны ня бачаць сваіх чытачоў. Гэта паглыблена разрыў з рэальнасцю. Народ палікі таленцаты, бліскучы. У іх няма ні найшчэраўнага рэалісты, ні ціжэахумінасці немцаў. Яны шмат чыталі і шмат ведаюць. Чаму-ж польская літаратура так рэдка пераходзіць у літаратуру сусьветную. Чаму месца Жэромскага (пісьменніка, які часта сходзіў на толькі на мималётнае, але і на дэкальнае), чаму нават гэта месца застаецца вакантным?

Думаецца, буда зусім ня ў злосьным замоўчваньні чужаземцамі польскага гоні, ды і не ў маладосці польскае дзяржавы,—яна ў самым характары краіны. Польская літаратура пажаноўчому ўспрымае амаль усё пісьменнікі тут ведаюць дэво, часта тры чужаземныя мовы: расійскую, нямецкую, францускую. Пры ўнутраной стойкасці гэта маглі стаць сілай. Гэта зрабілася хутчэй слабасцю. Бяск, сымбалістыя, Эсэнін, далаісты, Маякоўскі, Марынаці, нямецкія экспрэсіяністыя, Пастэрнак—усе вноўдуць тут жыцьцё патхенства. Аднак, страшней гэтай кводай уражлівасці такі-ж квола кансэрватызм. Гэта экспансіўная літаратура ў той-жа час на можа перамагчы амярцёваў традыцыяў, усёй на-

іўнасці ўмоўнага і гераічнага сьвету, які быў некалі баявым лягерам, а папер зрабіўся могілкамі. Рамантызм мінулага веку, ніяк ня звязаны з рамантызмам нашых дзеі, нават яму варажы, навісае над польскай літаратурай.

Зразумела, хвароба пісьменніцтва—толькі варыяцыя агульнай эпідэміі. Што дзіўна найшчэраўнасьці мовы Жэромскага, якая перайшла і да маладых паэтаў, калі рамантызм Пікеудзі («ня опаў усё воч»), калі рамантычны камуністыя, калі рамантычны, ўмоўны, пасьялоўны і кампаніўты і пачынілі ў цуворнях?

Вось чаму ў Польшчы значна больш паэтаў, чымся празаікаў, вельмі чаму ў ёй артыкулы лепшыя, лепшай якасці і больш в месцу, чым рамані. Вось чаму польскія чытачы часта больш чытаюць кнігі чужаземных аўтараў, якія, ня глядзячы на экзатычнасьць бытавых абставін, усё-ж больш рэальныя, жыўныя, бліжэйшыя.

Калі сучаснай расійскай літаратуры патрэбны патас, як патрэбны кафіян пры многіх атручваньнях, калі патас для ае выратунак ад засамітвочага «праўданадабства», польскім пісьменнікам трэба імяна ўдзяць ад патасу, ад умоўнасці, ад іжывай рамантыкі—насустроч панураму, жывому жыцьцю.

Бадай, самае абнадабляеца ўражаньне з усіх польскіх празаікаў робіць Гэтаў. Гэта чалавек упарты і проты. Ён быў у палоне ў Туркестане, і ад гэтага сутхення з чужым сьветам нарадзілася яго

поршая кніга. У Гэтаў вельмі моцныя традыцыі. Затым ён сьмела шукае ў літаратуры новых шляхоў. Ён хоча выйсці з рамак традыцыйнага раману. Яго кніга «Садня ў дзень» задумана надзвычайна цікава (шмат агульнага ў сюжэце з «Фальшымаманетчыкамі» Андрэ Жыда). У ёй пераможнасьці раман і дэянік, які гэты раман піша, той-жа матар'ял паказан на ўмоўным пляне раману і ў скупым, псыхалёгічна-чарнавым пляне дэяніка.

Больш вядомым зьяўляецца Кален-Бандроўскі. «Генэрал-Барч» пераказан на расійскую мову. Гэта жывы, рукавы, у той-жа час эгацэнтрычны чалавек. Ён бачыў ваіну і зразумоў ае. Гэта разумна дэкавала для мінулага і небяспечна для будучага. Мова яго складаная і цяжка. Яго найбольш чытаемай кніга—«Горад мой маткі»—успаміны дзяцінства, моцная, насычаная шчыльнасьць навастра чалавечага гораду і сьвету дзіцяці.

Дэво кнігі пісьменніцы Назкоўскай пераказаны на расійскую мову. Яна адмовілася ад патэтычнасьці дэталей, уласцівай як Жэромскаму, так і яго сучасным пасьялоўцам, і, як відаць, шукае новай прастаты.

З маладых празаікаў я шчыра сустрэкаўся тут з Куцэпнічэнай (кніга аб мадэрністах) і з Аляксандрам Ветам.

Сюніміскі піша і прозу, і вершы, і драму, і фэлетоны. Ён шмат вандраваў, быў выдаўца ў Бразыліі, шмат бачыў. Яго гіронія надзвычайна зарысна сярод лірычных

Ілья Эрэбург

ПРАВЕРЫЦЬ ВЫКАНАНЬНЕ ДЫРЭКТЫУ ПАРТЫІ АБ ПРАЦЫ З РАБСЕЛЬКОРАМІ

Кіраўніцтва работай рабселькораў і насыненгазэтамі павінна быць адной з асноўных практычных задач партыйных ячэек

Увага да насыценгазэт і рабселькораў! Рыхтуйцеся да дня друку

Даказваць нявычэйны рост значэньня насыценгазэт і рабселькораў у нашым перыяд нашага сацыялістычнага будаўніцтва ня прыходзіцца. Кожны годзіцца з тым, што рабселькораўскі рух цяпер больш чым калі небудзь павінен быць скарыстаны, як адзін з кавалаў уплыву партыі, як адзін з важнейшых падмавіткаў уцвярджэньня мас у будаўніцтва і ў кантроль над саветскім апаратам. Ніхто не будзе адмаўляць такаса і таго, што рабселькоры і насыценгазэты найлепшым чынам змогуць выканаць задачы, што высюваюцца перад імі, толькі пры ўмове сыстэматычнага і правільнага партыйнага кіраўніцтва імі. Але справа в парткіраўніцтвам абстаіць у нас вядома. Пален шаньві ў гэтай галіне нязначныя.

Ёсць даволі дырэктывы аб тым, як кіраваць рабселькорамі, як будоваць іх арганізацыі і наладжваць у гэтых арганізацыях работу, але быда ў тым, што дырэктывы гэтыя ўсё ашчэ не атрымалі шырокага распаўсюджваньня ў партыі—настава ЦК УсСР(б) ад 28 жніўня 1926 г. мясцамі ашчэ «не пасьпела» дайсьці да відавых арганізацый, а «асноўныя палажэньні па

арганізацыі і работе гурткоў рабскараў і гурткоў сельскараў» і таго менш вядомы.

Настава ЦК ад 28 жніўня 1926 г. паказвала на неабходнасьць умацаваньня кіраўніцтва «па ўсёй ліній ад партыйных камітэтаў да відавых ячэек». Там, дзе партыйныя камітэты «прымалі разалюцыі аб рабселькорак» і ў той-жа час не праштурхоувалі ў нім ні гэтых разалюцыяў, ні наставаў ЦК, не правяралі іх выкананьня,—там для палешаньня кіраўніцтва рабселькорамі па сутнасьці нічога не зроблена...

Парткамітэтам і ячэйкам треба ля толькі кіраваць рабселькорамі (праз мясцовыя друкаваныя і насыценныя газэты) але садзейнічаць прасоўваньню ў масы цэнтральнага кіраўніцтва (віруючай літаратуры, часопісі «Рабоча-Садзяніскі Карэспандэнт»). Сталае відавое кіраўніцтва пры няўнасьці чарговых кіруючых матар'ялаў і ўказваньняў в цэнтру нясуменна дасць добрыя вынікі, адл'юнда на роўце рабселькорскага руху, па якасьці рабселькорскага ўдзелу ў будаўніцтва.

(«Правда»).

ЯК ПРАДУЮЦЬ НАСОЦЕНГАЗЕТЫ

НАСОЦЕНГАЗЭТА НА ЧЫГУНЦЫ

(Служба цягі, ст. Менск МББ чыгункі)

Старая рэдкалегія здае «партфэлі». Агульны сход рабкораў павінен абраць новы склад. Але аўдыторыя невялікая—амаль што ўся рэдкалегія і 5-6 радавіноў. Шмат хто ў ад'ездзе, некаторыя проста ня цікавіліся.

Дзе справаздачу стары рабкор тае. Грыб. Насыценгазэта рабіла вялікую справу—агітавала за рэалізацыю працы, бязьлітнасна, крыла» безгаспадарчасць, змагалася з гультаямі і п'яніцамі. Адміністрацыя выканала наля 13 прапаноў па зметках у насыценгазэце. Літ рабкораў вырас за год амаль што ў два разы.

Як быццам усё добра. Але за гэты дасягненьнямі хаваецца злая хвароба—пасьпанаць рабочае масы да сваёй газэты.

З 700 рабочых пішуць 10. Тае. Грыб асьцяржона абшоў гэтае пытаньне. Літ рабкораў,—казаў ён,—вырас Зараз іх 27. Сацыяльны склад: 7—адміністрацыя, 5—служачыя, наля 10—рабочыя». Вось і ўсё.

Але другі член рэдкалегіі тае. Рачкоў не пашкадаваў фарбы, каб намаловаць сапраўднае становішча рабселькорскай абстаі.

Рабочыя мала цікавіцца газэтай. Яна ня мае належнага аўтарытэту. Рабкоры ня ведаюць вынікаў зметак, якую відавочную карысьць дае «цягавік». Чаму гэта так. Адміністрацыя не дае ніякіх адказаў на зметкі. «Нібы гарох аб сыенку»—кануць рабочыя. Вось Грыб казаў, што 13 прапаноў выканана, а хто ведае аб гэтым. Зразумела, чаму рабочыя ня пішуць, чаму рэдкалегія прыходзіцца днём з агнём шукаць матар'ялы. Рабочы адштурхвала «марынаваньне» іх зметак, некаторыя лжалі і мясцамі ў кішэнях членаў рэдкалегіі! «Ільлічоўка» павінна пакончыць з залежамі матар'ялу.

Яшчэ адна бяда: тэхнічная апрацоўка газэты. Не заўсёды можна атрымаць машыну, мясцовыя арганізацыі мала дапамагаюць у працы.

Сход абраў новую рэдкалегію. Далі наказ: дабівацца уважлівых адносін адміністрацыі да зметак, прыцягваць новых рабкораў, зрабіць пералом у поглядзе рабочых на насыценгазэту.

Зараз ужо пара шырока разгарнуць падрыхтоўчую работу да дня друку. Асноўнае, чым мы павінны заняцца ў гэты дзень: падвесьці вынікі і зрабіць справаздачу ў тым, што мы зрабілі праз друк для нашага сацыялістычнага будаўніцтва, для ўцвярджэньня ў гэта будаўніцтва новых соцен і тысяч рабочых і сялян.

Калі ты рабкор, ці сельскара,—расскажы вусна або ў друку, па якіх мытаньнях ты ісаў у павышэньні і друкаваньня газэты, колькі лістоў ты напісаў у рэдакцыі, што зроблена па тваіх зметках, як ты лабіваўся дасягненьняў па іх, колькі рабочых і работнік, або сялян і сялянск прыцягнуў ты да ўдзелу ў нашым друку і г. д.

Тое-ж самае павінна зрабіць рэдкалегія кожнай насыценгазэты, але ўжо ў маштабе цэлу ці заводу, вёскі ці раёну. Барадой кажучы,—можна в шрубав нашага друку,—асабліва рабкоры, сельскоры, насыценгазэты і гурткі,—павінны паказаць масам, што яны зрабілі праз друк для посьпехаў нашага будаўніцтва.

Каб дзець справаздачу, треба наперад падвесьці вынікі, а галоўнае—многае дарабіць. Ва многіх мясцох у нас ашчэ «е прыходзіць» прыслухоўваюцца да голасу друку. У нас ёсць ашчэ працаўнікі, якія не разумеюць ролі друку і рабселькорскага руху ў механізьме дыктатуры пралетарыату.

Да дня друку мы павінны павесці актыўнае наступленьне на ўсіх, хто няўважліва прыслухоўваецца да голасу друку, да голасу рабселькораў, да голасу насыценгазэт.

Такім чынам неабходна адначыць, што склад супрацоўнікаў бібліятэкі, з якіх маюць поўную асьвету, пераважна рабочыя і сяляне. Неабходна ўзяць курс на палбо супрацоўнікаў з пралетарыату і сялянства замест выхадцаў в духаўнікоў і дваран.

Па нацыянальным складзе супрацоўнікаў падзяляюцца: беларусеў—60 проц., яўрэяў—28 проц., расійцаў—8 проц., паліякаў—2 проц., латышоў—2 проц. Гэты склад можна лічыць звычайна-чым.

Што выявіла абсьледваньне РСІ Дзяржаўнай бібліятэкі

У гутарцы в нашым супрацоўнікам намесьнік Наркома ЦКБ-РСІ т. Вілянковіч аб стане Дзяржаўнай бібліятэкі сказаў наступнае:

— РСІ зрабіла абсьледваньне становішча Дзяржаўнай бібліятэкі. Пасьля абсьледваньня выявілася, што памяшканьне бібліятэкі не адпавядае сваёму прызначэньню, яно вельмі дэснае. Чыталня можа зьявіцьца на больш 100-120 чал., а зьявіцца—200. За дзень праз бібліятэку праходзіць усляго 700 ч. Вялікая колькасьць чытачоў застаецца за дзвярыма. Бібліятэка з вожным годам расьце, але дэсната памяшканьня ня можа задаволіць вялікай колькасьці чытачоў.

У цяперашні момант Дзяржаўная бібліятэка налічвае да 400.000 тамоў розных кніг. Штогодна бібліятэка папаўняецца новымі кнігамі, кожны год яна атрымлівае 60-70 тысяч тамоў кніг і мае вялікіх перспэктывы па свай рост. Гэта ставіць востра пытаньне аб памашчэньні для бібліятэкі. Бібліятэка мае вялікі фонд навукова-бібліграфічных, палітыка-асьветных і інш. прац, які мог-бы скарыстоўвацца чытачамі, але гэтаму перашкаджае дэсната. Добрая частка кніг знаходзіцца ў сырм падвале.

Поруч в агульным станам бібліятэкі цікава адзначыць сацыяльны, нацыянальны і партыйны склад яе супрацоўнікаў. Па сацыяльным складзе супрацоўнікі падзяляюцца: рабочых—24 проц., сялян—24 проц., служачых—24 проц., няштэп—8 проц., дваран—6 проц., духаўнікоў—8 проц., саматужнікаў—4 проц., гандляроў—2 проц.

Такім чынам неабходна адначыць, што склад супрацоўнікаў бібліятэкі, з якіх маюць поўную асьвету, пераважна рабочыя і сяляне. Неабходна ўзяць курс на палбо супрацоўнікаў з пралетарыату і сялянства замест выхадцаў в духаўнікоў і дваран.

АГНІ РАБОЧАЙ МАРКАУШЧЫНЫ *

(Ад нашых спецыяльных карэспандэнтаў)

Летні паход—гэта прыгожая і сьмелая мара «шахайскіх камсамольцаў». Ці ня праўда, гэта будзе любата—сабраць у гэты молады народ, пяць соцен дзючат і хлапоў, і высьці за акраіну, у шыр, у хваёвы гай, пад ласкавае блакітнае скрыдла лісьнявага неба—і там пражыць два тыдні вольнага бівучнага жыцьця. Пры ўмелай арганізацыі справы, пры добра падрыхтоўцы,—гэты паход будзе лепшым адпачынкам фабрычнага маладняка. Ужо зьбіраюцца сродкі і праходзіцца лаяіс. Умоцнена працуе «Трам», прыбыты ад спектакляў янога старанна адкладваюцца ў фонд паходу. Камсамольцы, нават з болей у сэрцы, ідуць на наладжваньне вечакоў з танцамі, якія на Маркаўшчыне заўсёды карысталіся і зараз карыстаюцца шумным і потным посьпехам.

— Такі народ яшчэ, ведаеш... Аднымі словамі, малякультурны,—гаворыць Кірка Сьмірноў, сакратар камсамольскага райкому, янога а сьнатку ў клубе.

У гэтай клоцэ в сур'ёзным упартым тварам і парывам годасам ёсць адна малюнка выдатнага рыска. Кн ня любіць гаварыць аб дасягненьнях і посьпехах. Ён кожную хвіліну памятае аб сетах баячак, аб невадзачых глыбокіх ранах рэднай Маркаўшчыны. Ён-бы мог многа расказаць мне аб камсамольскай насыценгазэце «Шуцка», якая правіла па «Дзвіне» падвешчанае ўдзельнікам «абстраля пахаў», выявіўшы рад буйных недахопаў вытворчасці. Ён-бы мог таксама падзяліцца са мною пасьпяховым уцвярджэньнем рабочай моладзі ў ЛКСМ, добра наладжанай працай ювенільні і іншымі камсамольскімі перамогамі, але ён пра гэта маўчыць.

Перамогі—яны павінны быць, яны законны. Вось падохны, правалы—яны незаконны, в імі треба безацалова змагацца, аб іх треба гаварыць. Так мысьліць сучасны камсамалец.

Рэалізацыя адмірае. Гэта п'ялавочна. У малюнку перкаўку былога манастыра ходзіць не валькі дзсяткаў старых ватарыччяў.

*) Камоц. Пачатак глядзі ў «Зьвязьдзе» № 88.

—і толькі. Да вялікай рыхтуюцца в больш 8-мі—10-ці домікаў усёй Маркаўшчыны.

Толькі... тут па месца крылатым штампам газэтай дэрыпадзілі: «цэпра расьсейваецца», «забабона зьнішчаны».

Цэпра яшчэ далёка па расьсейваецца і забабона моцна ўсмоктваюцца сваімі карэньнямі ў грунт.

• А грунт гэты—няп'ясьменнасьць. На фабрыцы каля 30 проц. няп'ясьменных. Ліквідаваць яе—цяжка. Уновы хатняга жыцьця работніцы, якая пасля фабрыкі акупаецца ў чадны гармілар сямейных клопатаў, не дазваляюць ёй наведваць школу, а самая гэтая школа—да таго няветляя, хмурая, халодная—прытулілася пад ніжымі скляпеннямі былога манастыра. Перавесьці яе зараз ў лепшае памяшканьне, як належыць абсталяваць, калі на Маркаўшчыне такі востры кватэрны крызіс, немагчыма. І вышукваюцца новыя шляхі. Да асобных няп'ясьменных прымацоўваюцца граматыны таварышы, якія і «ліквідуецца» хатнім манерам—у нядзельны дзень, вольным вечаком, за гарбатай і за душэўнай гутаркай. Матар сабе апраўдвае. Яшчэ ліквідуецца няп'ясьменнасьці і ў в'ясным гуртку вярціі шыцьця. Калі замаўваюць машыні, бабы садзяцца за дэмантар.

У клубнай бібліятэцы заўсёды поўна моладзі. Вось тых, што паўвасельбі, ніяк не заахоцілі да сыстэматычнага чытаньня. Да тых дамоў пасылаюцца в'іганомы. Прыдзе гэта бойкая камсамалецка і завіць:

— Тав. Аляксеева, што-ж гэта ты нічога ня чытаеш? А яно ашчэ ашчэ ашчэ...

Зьвязьчэньца т. Аляксеева, абатрэ рукі аб хвартух і в добрай ухмылкай, ашчэражона возьме ў пальцы страватую кніжку.

Так запальваюцца агні. І бачу яе—старую Маркаўшчыну: яна выцірае аб хвартух рукі, каб ашчэніць сьветлым дзьверы ў дзвіную навіну.

Міх. Гольдбэрг.

Віцебск.

ПРАВІЛЫ ПРЫЁМУ У ГОМЕЛЬСКУЮ САУПАРТШКОЛУ II-ОЕ СТУПЕНІ

1. Матар саўпартшколы II ступені зьбіраецца папрытоўчым парэжым прапалітастага. Наступаюцца ў саўпартшколу т. г. павіны дэталіць наступным запар: а) Члены КП(б)У в партыйным станам ня менш 3-х гадоў і члены ЛКСМ в камсамольскім станам ня менш 2-х год да ўваходу ў 1925 год, з

жніўня. Завяці ў школах пачынаюцца в 1 верасьня.

6. У саўпартшколы не павінны дпускацца хворыя заразлівымі хваробамі, у тым ліку везерачнымі, тубэркулёзам, хворыя нэрэствэіні ў п'янай форме і не вадаравеўныя пасля п'якіх хвароб. Іваліднасьць ня можа служыць перашкоду да наступленьня ў

па забеспячэньні кватэрамі сем'іу гурскатаў.

10. Школьы дао курсантам кватэру ў агульным памяшканьні, васьпелальны прылады, харчаваньне, пэтрабачня падручнікі, апрача таго, стыхандна 5 р. в сямейных курсанты—ад 15 да 25 руб у месцаў, у вадзьянасьці ад ліку ўтрыманьня.

Доўгі час нацыяналісты «Страхака» былі на трэчэй пачатку пустым месцам. Запоўненая адна чвэртка пераважна складалася з аэляікаў агуднага характару. «Трэба па-тэшыць, паглыбіць, пашырыць...» Капкротных напісалаў зла ў гэтых заметках на было. Зусім натуральна, што на нацыяналістаў мала хто звяртаў увагі, ня гледзячы на тое, што рэдакцыя старанна перадавала дошку «ад нацыяналістаў» з аднаго боку ў другі. Ні да дзесяцігоддзя Кастрычніка, ні да дзесяцігоддзя Чырвонай арміі нацыяналістаў на выхадзіла.

Надходзіць 8-га сакавіка. Партдэтка, мясцом націскаюць, трэба вывесці хоць падобенства нацыяналістаў. Знаў абесткі, заклікі. Атрымліваецца першая заметка, у якой «прабраецца» сакратар страхкас Дуберштэйн. «Не дае доўгі, сьцюдзёна, прадукцыйнасць працы зьявіцца...»

У рэдакцыі ўсе перападохаліся. Рэдактар Яркоў адмаўляецца зьявіцца заметкі, якія датычаць асобных працаўнікоў. Іншыя члены рэдакцыі з ім ня згодны. Толькі Яркоў падае ў адстаўку, а замест яго выдзяляецца на пасаду рэдактара дэмабілізаваны камандзір. Работа пашла жывей і толькі 25-га сакавіка нацыяналістаў убачыла

сьвет. Сярод іншых заметак была зьявілася заметка і аб сакратары, ды яшчэ з саброеўскім шаржам. Сакратар неадважліва: «дурні пішучы і дурні зьявіцца». Але больш за ўсё абурны сакратара саброеўскі шарж, які маляваў поўна стаячы на дрывах. Над шаржам былі тры записальнікі. Але хітры сакратар у гэтым поўні зарэжа пазнаў сябе. Надоўга думачы, сакратар узяў шар і на партызанскіх напісаў: «Карыкатура адносіцца да члена рэдакцыі тав. Леўіна».

Гэты ўчынак быў усімі супрацоўнікамі асуджан і ацэнен, як роўнавіднасьць худзіганства

Умяшчаў мясцом. На нацыяналістаў спрачаліся: ці можна маляваць чалавека поўнем. Многія выказаліся за тое, што польга, што гэта нібы зьявіцца чалавечую годнасць. Усё-ж мясцом асудзіў учынак Дуберштэйна, а адносна «поўняў» парашыў зьявіцца ў рэдакцыю «Зьвязды» за растлумаченьнем. Але на два мясцом, рэдакцыя растлумачыла, што калі чалавек выказвае нахілы, уласцівыя тэй ці іншай жывёле, дык не забараняецца намаляваць гэтага чалавека ў адпаведным выглядзе.

Рабкор.

нацыяналістаў і рабскіх для прыгаворна мас да большага ўдзелу ў нашым друку. Трэба паглядзець, наколькі павялічыцца за год лік рабскаў на даным заводзе ці ў вёсцы і які процант складаюць пішучы ў газеты ў адносінах да агуднага ліку рабочых і сялян.

Тым чынам, мы прапануем нашым рабскарам:

1. Широка разгарнуць масавую работу (сходы чытачоў, вечары друку, налісуды і г. д.), паставіўшы задачай удзяленьне ў нацыяналістаў працу новых дзесяткаў і сотень рабочых і сялян.

2. Арганізаваць масавую праверку таго, як праводзіцца ў жыццё і якія прымаюцца меры па заметках нашых нацыяналістаў і друкаваных газет.

3. Рэдакцыям і гурткам пад вуглом самакрытыкі падвесьці вынікі сваёй працы.

Гэта самае адначас і змест нацыяналістаў газет, якая павінна быць выпушчана да дня друку. Нацыяналістаў газета павінна даць адказ на ўсе гэтыя пытаньні.

В. З.

асьвета. Навуковыя працаўнікі

3 50 чал. супрацоўнікаў бібліятэкі ўсяго адзін кандыдат КП(б)Б і адзін камсамалец. З партыйнага боку такі склад неадвальнаючы. Трэба склад супрацоўнікаў бібліятэкі папоўніць партыйцамі замест дваранства і духавенства і асабліва аддзела бібліятэкафічы, марксемедкі і савецкі, звярнуўшы ўвагу на працу з чытачамі. Цікава адначас, што кандыдат партый зьявіцца радавым супрацоўнікам.

У складзе супрацоўнікаў ёсьць такія, якія працуюць з сваімі сваякамі, на што ўжо загадчыкам бібліятэкі зьявіцца належна ўвага.

Увогуле трэба прызнаць, што бібліятэка патрабуе рэканструкцыі яе сваёй арганізацыі, так і свайго апарату і штату. Неабходна папоўніць бібліятэку больш кваліфікаванымі супрацоўнікамі і ідэа-вытрыманымі. Бібліятэка ня мае тэй увагі, якая павінна быць да яе, і нека яшчэ да гэтага часу на зьявіцца цэнтральнай дзяржаўнай бібліятэкай. Яна павінна стаць цэнтральнай дзяржаўнай бібліятэкай, абслугоўваць пэўным матэрыялам усе нашы савецкія, навуковыя, гаспадарчыя і інш. установы, быць іх практычным дапаможнікам.

Для вырашэньня пытаньня аб дапушчэньні да прыёму курсантаў—акруговымі камісіямі ўтвараецца медыцынскі аглядна-наступнаючы ў саўпартшколу і праверка іх вольна.

5. Пры саўпартшколах утвараюцца прыёмныя камісіі ў складзе заг. школы (старшыня), 2-х членаў школьнай рады, прадстаўнікоў Акруговай КП(б)Б і ЛКСМБ, Жанадзелу АК і Агранітасьвета. Прыёмныя камісіі пры школах праводзіць сваю працу з 22 па 28

— Ваш водзусь на скончыўся, прыдзець, калі пачынецца працаваць.

І толькі, калі застрахованы пачынае надта дамагацца, яго адсылаюць да загадчыка апэрацыйнага аддзелу, які і дае распараджэньне аб выпадку яму данамогі яшчэ да канца хваробы.

На талёнах у касу, якія выдаюцца застрахованаму пры прыёме ад яго дакумантаў, значаеца дзень і гадзіна выплаты грошай. Аднак гэта дакладнасьць нікога ня дэшыць, бо да вызначанага тэрміну дакумантаў у касе вельмі часта дзень няма—не паспелі зрабіць разьлік. Але гэта спазьненне з разьлікам німаля каштуе застрахованаму. Прыдчы ў касу, ён становіцца ў чаргу. Дайшоўшы да вакна, адвасіра ён даведваецца, што яго дакуманты яшчэ не гатовы. Праз паўгадзіны ён зноў становіцца ў чаргу і зноў, дайшоўшы да вакна, атрымлівае замест грошай адказ, што яго дакуманты яшчэ не гатовы. І так па некалькі раз.

Ад усяго гэтага застрахованы быў-бы назаўдены, калі-б быў зведзён строгі парадак—да вызначанага часу дакуманты павінны быць абавязкова гатовымі.

Іншы раз дакумант чаму-небудзь затрымліваецца для наведзеньня даведкі, або асабістага допыту зьмешчанага, але ў касу аб гэтым не наведваецца. І такі застрахованы, зьявіўшыся ў касу, доўга ня можа кабіцца толькі становіцца ў чаргу да касіра, да загадчыка, да даве-

дзяльчымі мясцовымі арганізацыямі сродкамі на падарожжа; апрача таго, служачым за ўстаноў павінна быць выдадзена пэўна за 2 тыдні ўперад.

8. Камандзіроўка не гарантуе прыёму ў школу. Непрыняты ў саўпартшколу вярочаюцца назад, за імі захоўваюцца зайамамы разей пасады.

9. Школа не бярэ на сябе абавязкаў

Агітпроцам ЦК УсеКП(б) арганізуюцца ў Маскве на 250 чалавек двухмесячныя курсы па перападрыхтоўцы нацыяналістаў нацыяналістаў нацыяналістаў. На курсі павінны быць камандзіраваны і будучы прымалца толькі т. т., якія ўжо маюць вопыт нацыяналістаў прапагандыскай работы, і тыя, якія замочаны партарганамі ў якасьці кіраўнікоў па нацыяналістаў партызанскіх (кіраўнікі рухомай шмол, курсантаў, студэнтаў і г. д.).

Тэарэтычныя падрыхтоўка камандзіруемых павінна быць па аб'ёме ведаў ня ніжэй курсу саўпартшколы першай

У сераду, 18 гэтага прасавіка, а 6 з пал. гадз. ўвечары абдуцзца пасяджэньне партгройні ЦК КП(б)Б (гор. Менск, Савецкая 55, III паверк, пакой 18), дзе будучы разглядацца справы наступных т.т.: Бялова Васіля Пятрова, Саўно Віктара Сьцяпанавіча, Войціна Наума

Размеркаваньне месцаў у КП(б)Б па акругах:

Акругі.	Агудыя. аддз.	Літ. аддз.	Акругі.	Агудыя. аддз.	Літ. аддз.
Віцебская	15	4	Менская	16	5
Полкакая	7	1	Аршанская	7	2
Гомельская	17	5	Мазырская	7	2
Магілёўская	10	3	Бабруйская	11	3

Увага: АК прысылаюць кандыдатаў у прыёмныя камісіі пры школах на

25 проц. больш прызначаных ім месцаў для належага адбору.

Дзвухмесячныя курсы для нацыяналістаў прапагандыскай работы

Агітпроцам ЦК УсеКП(б) арганізуюцца ў Маскве на 250 чалавек двухмесячныя курсы па перападрыхтоўцы нацыяналістаў нацыяналістаў нацыяналістаў. На курсі павінны быць камандзіраваны і будучы прымалца толькі т. т., якія ўжо маюць вопыт нацыяналістаў прапагандыскай работы, і тыя, якія замочаны партарганамі ў якасьці кіраўнікоў па нацыяналістаў партызанскіх (кіраўнікі рухомай шмол, курсантаў, студэнтаў і г. д.).

Тэарэтычныя падрыхтоўка камандзіруемых павінна быць па аб'ёме ведаў ня ніжэй курсу саўпартшколы першай

Ад ЦК КП(б)Б

Юдзелава, Розенмана Самуіла Бенцыянава, Ялунана Івана Захарова (Менская арганізацыя), Вахучкевіча Паўла Хведарава, Вільчана Яна Пятрова (Віцебская арганізацыя).

Паказаныя вышэй таварышы павінны зьявіцца па азначаным часе.

12. Камандзіроўка павінна быць накіраваная ў школу не пазьней 20 ліпеня.

Нікому ніякіх стыпендыяў па курсі выдавацца не будзе, а выданыя для камандзіраваных т.т. будучы забяспечаныя стыпендыяй або пенсіяй на месцы.

Курсы пачнуць працу з 1 чэрвеня, да якога тэрміну камандзіруемых павінны прыбыць абавязкова.

Для Беларусі па курсі вызначана 11 месцаў, у тым ліку для літвы 4, для латыш 5 і для латышоў—2.

Адбор для пасады на курсы будзе праводзіцца праз нац. бюро адпаведных нацыяналістаў пры ЦК КП(б)Б.

ДЗЕНЬ У МЕНСКАЙ СТРАЖКАСЕ

Стражкаса — установа масавага абслугоўваньня. Сотням і сотням людзей штодня прыходзіцца наведваць страхкасу. Ці захварэлі вы, ці памёр хто ў сям'і, ці нарадзіўся, ці засталася вы блз працы—за ўсіх гэтых выпадках вам прыходзіцца наведваць страхкасу.

Арганізаваць хуткае, поўнае завадзеньне наведвальніка—найважнейшая задача страхкас.

Да каго зварачацца

Наколькі-ж страхкаса з гэтай задачай справілася?

Ужо пры ўваходзе ў страхкасу зварочнае на сябе ўвагу адсутнасць адпаведнага надпісу на дэварох. Селзачы каля касы, вы можаце заўважыць, як часта туды зьяўляюцца наведвальнікі, якія шукаюць туды і каму трэба вядзь дакуманты. І кожнаму паасобку прыходзіцца паказаць:

— Ідзеце ў другі пакой праз пляцоўку.

Адсутнасць якой даведкі рэзка кідаецца ў вочы.

Непатрэбная трата часу

Для прыёму наведвальнікаў страхкаса адкрыта з 2-х гадзін дня да 7 гадзін вечару. Між тым, чарга збіраецца ўжо з 9-10 гадз. раніцы. Да 2-х гадзін дня ў пакой, дзе прымаюцца дакуманты, ужо збіраецца чарга ў 40—50 чалавек. Праз 40—

50 хвілін уся гэтая чарга здавальняецца, бо апараты на прыёме дакумантаў, асабліва інвалідных кніжак, надта прастая і працягваецца ня больш аднаў хвіліны. Але да пачатку апэрацыі чалавек з 3—4 гадзін.

У пакой, дзе адбываецца выплата грошай, яшчэ горш. Гэты пакой да пачатку апэрацыі, гэта значыць да 2-х гадзін дня, замкнуты на ключ, і натоўп выбіраецца на сходах перада зачыненымі дэварыма.

Ці ня сьведчыць усё гэта аб неабходнасці перагледзець гадзіны працы страхкас? Ці ня будзе больш метагодным, каб апэрацыі адбываліся ў два прыёмы—пару гадзін да абеду, скажам, ад 10 да 12 і потым тры гадзіны пасля абеду—ад 4 да 7 гадзін? У кожным выпадку, гэтае пытаньне трэба абмеркаваць.

Кожнаму застрахованаму для атрымання пенсіі або дапамогі прыходзіцца наведваць страхкасу два разы—спачатку для адачи дакумантаў, а потым для атрымання грошай.

Цяганіна з больнічнымі лісткамі

Для таго, каб адаць дакуманты, асабліва больнічныя лісты, застрахованаму прыходзіцца часта хадзіць два-тры разы, а іншы раз і ў страхкасу. Чым выклікаецца

гэтая цяганіна? Выдзяляецца, што доктар, выдаючы застрахованаму больнічны лісток, не запавіня апошняю графу «прыступіць да працы» і пакідае ў хворага больнічны лісток без подпісу і пачаткі. Ачунаўшы, застрахованаму трэба ісьці ў змудзільную шукаць доктара, каб ён падпісаў яму лісток, а потым каб яму паставілі там пачатку. Гэты парадак павінен быць перагледжан.

Акрамя доктараў, у непатрэбным ходзеньні застрахованых часта вінаваты прадпрыемствы, якія няўважліва і надбайна сапаўняюць адваротны бок больнічнага лістка, што перашкаджае страхкасе зрабіць правільны разьлік. Стражкаса разаслала ўсім прадпрыемствам спецыяльныя інструкцыі аб запавіненні больнічнага лістка, але і гэта не дапамагае. Ня шкодзіла-б страхкасе выбраць пару такіх няўважлівых бюракатаў і добра іх надцягнуць для прыкладу іншым.

Неадвальнаюча абстаіць справа з прыёмам больнічных лістоў ад хатніх работніц. Стражкаса, напэракор шматлікім указаванні ЦСНСБ, дамагаецца, каб весткі найменьніка ў лістку былі завераныя сьловам. Саюз-жа заважае іх толькі ў тым выпадку, калі на хатнюю работніцу месца заключаны ў саюзе працоўны дагавор. Лёгка ўявіць сабе,

якал пачынаецца цяганіна, калі больнічны лісток трэба заверыць хатняй работніцы, на якую працоўны дагавор не заключан, а найменьнік чаму-небудзь заклічыць яго адмаўляецца. Стражкаса неабходна, урэшце, адмовіцца ад насьведчаньняў саюзу і задавальнацца разьліковаю кніжкаю.

Неспадзяванкі каля касы

Прад'явіўшы дакуманты і атрымаўшы талён у касу, застрахованы часта бывае прыгнетна зьдзіўлены: выдзяляецца, за грашмы яму прапануецца прысьці... праз 10 дзён. Калі застрахованы захварэў перад атрыманьнем пенсіі, скажам числа 10-га, і ачуніў 18-га, дык яму прыдзець чакаць грошай амаль цэлы месяц. Між тым, імяне ў часе хваробы і пасля хваробы ён асабліва патрабуе грошай. Неабходна тэрмін паміж прад'яўленьнем больнічнага лістка і атрыманьнем грошай скараціць, абмежаваць якімі-небудзь рамкамі.

Яшчэ горш абстаіць справа з застрахованымі, якія хварэюць доўгі час—месяц, паўтара. Паводле правіл, такім хворым павінен кожны два тыдні падпісвацца, больнічны лісток, каб яны няглі атрымаць дапамогу ў страхкасе. У сапраўдасьці-ж гэта на робіцца. Доктары не падпісваюць кожныя два тыдні лістка, а хворы, маючы патрэбу ў грошах, зьяўляецца ў страхкасу з непадпісаным лісткам. Але тут яму прапануюць:

Н. Юдзін.

АПРАЦОЎКА БЕЛАРУСКОЙ ТЭРМИНАЛЭГІІ

Надкамісія ЦВК БССР, заслухаўшы даклад Інбелкульту аб яго тэрміналегічнай працы, адначыла рэд дасягненні ў справе апрацавання беларускай тэрміналегіі. Заснаваная ў 1921 г. тэрміналегічная камісія (цяпер Інстытут Навуковай Мовы) за час сваёй працы канчаткова апрацавала 35.663 тэрмінаў-слоў, з якіх 27.316 тэрмінаў надрукаваны ў 15 выпусках навуковай тэрміналегіі, а 8.357 тэрмінаў знаходзяцца ў друку. Апраца гэтага вайскавай камісіяй пры Інбелкульту выдана слоўнік вайскавай тэрміналегіі каля 10 тыс. слоў. Такім чынам да 1 студзеня г. г. усяго надрукавана больш 37 тыс. тэрмінаў-слоў.

Вялікую работу маркуецца прывесці ў далейшым. Так, у стады канчатковай апрацоўкі знаходзіцца 10 тыс. тэрмінаў, у стады пачатковай апрацоўкі 15 тыс. тэрмінаў, праектуецца для апрацоўкі наводзе 5-гадовага пляну Інстытуту Навуковай Мовы каля 50 тыс. тэрмінаў, а ўсяго за 5 год 75 тыс. тэрмінаў слоў. Гэтым лікам тэрмінаў слоў безумоўна не павінна абмяжоўвацца тэрміналегічная праца. Яна і падалей павінна ісці як па

лініі абхону новых дысцыплін навукі, так і ў бок перагледу і ўдасканалення раней прынятай тэрміналегіі.

Надкамісія ЦВК даручыла Інбелкульту яшчэ больш умацаць тэрміналегічную працу і прызнала патрэбным надаць тэрміналегічнай працы больш глыбокі навуковы характар у сэнсе поўнага апрацавання слоўнікаў на кожнай галіне навукі, дзяржаўнага і грамадзянскага жыцця.

Прызнана патрэбным у першую чаргу апрацаваць наступныя слоўнікі беларускай тэрміналегіі: навуковых дысцыплінах спецыяльнай і вышэйшай школы, на транспарце, на службе сувязі і прамыслова-гандлёвых установах. Культурна-асветным дзяржаўным і грамадзкім установам, якія ў звязьку з беларусізацыяй патрабуюць беларускай тэрміналегіі запрапануюцца засноўваць у парадку ініцыятывы тэрміналегічныя камісіі, угадваючы іх дзейнасць у Інстытутам Навуковай Мовы. Пастаўлена выдасць поўны расійска-беларускі слоўнік. Інбелкульту даручана вывучыць гэтае пытанне.

У Эканамічнай Нарадзе пры СНК БССР

Аб зніжэнні сабекошту прадукцыі прамысловасці ВСНГ БССР

Заслухаўшы даклад аб сабекошце прадукцыі прамысловасці ВСНГ БССР за 1926-27 г., эканамічная нарада адзначыла, што за 1926-27 г. у прамысловасці ВСНГ павялічыўся сабекошт прадукцыі па лясной, папаровай, запалкавай і шкляной галінах прамысловасці, а па іншых галінах прамысловасці (харчовай, скураной, металавай, швейнай, панчошнай, ільнянай і г. д.) сабекошт прадукцыі знізіўся.

Павялічэнне сабекошту прадукцыі ў некаторых галінах адбылася ў выглядзе нязначнага павялічэння сабекошту па ўсёй прамысловасці ВСНГ БССР, а гэта з'явілася частковым недавыкананнем дырэктыв аб зніжэнні сабекошту.

Асноўнымі прычынамі, затрымаўшымі тэмпы зніжэння сабекошту, з'явіліся: невыстарчальнае правядзенне рацыяналізацый адміністрацыйна-прадпрыемстваў, павялічэнне цэн на некаторыя віды мясавага сырцу і на гатовыя лесепродукты. Таксама мелі ўплыў: затрудненне ў дастаўцы сырцу, што выклікала недагартуку прадпрыемстваў і часткова наявіліся вальныя запасы гатовай прадукцыі, што выклікала павялічэнне кошту крэдыту.

Эканамічная нарада таксама адзначыла выпадкі неадпаведнасці прадукцыі запатрабаваным рынкам, адставанне росту прадукцыйнасці працы ад росту зарплат, укладзенне новых адлічэнняў невыстарчальнасць працоўнага

цыпліны, лішні рабочай сілы і г. д. а таксама і павялічэнне мытных збораў—усё гэта мела ўплыў на павялічэнне сабекошту.

Лічычы пытанне аб зніжэнні сабекошту адным з важнейшых пытанняў ва ўсёй эканоміцы рэспублікі, эканамічная нарада пастаўляе зварнуць увагу ВСНГ БССР на неабходнасць прыняцця большых і рацыяналізацыйных вытворчасці і ў прыватнасці ўстанавіць пэўныя нормы выдаткавання матэрыялу і скарыстання адходаў.

Эканамічная нарада запрапанавала НК Земляробства не пазней 1-га мая г. г. выканаць пастанову аб доўгатэрміновым замцаванні лесасекаў.

ВСНГ і НК Гандлю БССР запрапанавана: распрацаваць мерапрыемствы, якія забяспечвалі б бесперарыйную з'яўку тэхнічнага сырцу для прадпрыемстваў, умацаць работу па кантрактацы і дастаўцы сыянам палешанскага насення, а таксама ўзмацніць работу вытворчых камісій і нарад.

Размеркаванне акцыйных таварыстваў

Эканамічная Народа паставіла лічыць дзяржаўнымі акцыйныя таварыства: „Белпалігандаль“, „Белшчына“, „Ты гэта павінны знаць“ і „Белжэсталь“. Таварыства „Белжэсталь“, „Домстрой“, „Белнаумбанк“, „Белсельбанк“, „Гомельскі Раббанк і акруговы т-вы с.г.г. крэдыту—лічача з'яўшымі таварыствамі.

М Е Н С К

Прыгавар па справе латвійскіх шпіёнаў—манархістых

Пасля трохгадзіннай нарады Менскі акруговы суд прыгаварыў Міхайлава за актыўную контр-рэвалюцыйную дзейнасць і пераход савецкай мяжы са шпіёнскімі і тэрарыстычнымі заданнямі да вышэйшай меры пакарання—расстрэлу, Луцыковіча і Паўлава—да 5 год знявольнення кожнага. Луцыковічу, як не дасягнуўшага сталага ўзросту, пакаранне зменшана да 3 год 4 месяцаў.

Па адбыцці пакарання Паўлава і Луцыковічу забаронена пражыванне ў гарадох Менску і Віцебску і ў 200-кіламетравай пагранічча.

Зьяўце з працы за грубыя адносіны

За бюракрытычны і грубы адносіны з рабочымі па хадайніцтве ЦП саюзу металістых з'езд працы намеснік загадчыка менскай шыткавальнай фабрыкі «Восход» Гарбуноў. Асабліва абурнуў рабочых ўчынак Гарбунова, які меў месца пэнальці дзеян тамавад. Калі адзі з рабочых не згадзіўся на загад гэтага адміністратара перайсці на другую працу, то апошні спробаў прымусіць рабочага выгадаць гэта, звярнуўшыся да данамогі міліцыянера.

Тыражы сялянскай пазыкі ў Беларусі

Першы тыраж сялянскай пазыкі адбудзецца ў 55-ці пунктах СССР. З 15-га мая пачынаюцца самастойныя раённыя тыражы, якія працягнуцца каля паўтара месяца. Па Беларусі тыражы будуць праведзены ў двух раёнах, якія яшчэ ня вызначаны. У кожным раёне будзе разыгравана адна ці некалькі сэрый аблігацый, рэалізаваных у даным раёне.

Дапамога дзецям Заходняй Беларусі

ЦК Беларускага Таварыства Чырвонага Крыжа перанавіла 3.000 руб. на аказанне дапамогі дзецям бядоўных рабочых і сялян Заходняй Беларусі. У гэтую суму ўключаны срэды, сабраныя ад спецыяльна наладжанага везару, а таксама і інш. аказанні.

Рабочая больніца ў Менску

У сувязі з пачаткам пабудовы універсітэцкага гарадка і пераводу туды клінік, першая савецкая больніца рэарганізоўца ў рабочую. Колькасць ложкаў у больніцы будзе значна павялічана. На тэрыторыі больніцы Менская страхаса парашыла пабудаваць новы корпус, па што вызначана пакуль што 50.000 руб. Будаўнічыя работы пачнуцца ў гэтым сезоне. У цяперашні момант усе ложка-тэрапэўтычныя, гінекалагічныя, хірургічныя, а таксама і ў прафіліічныя прадстаўляюцца выключна для застрахованых.

Бесперагрузачныя зносіны паміж СССР і Нямеччынай

Бесперагрузачныя зносіны паміж СССР і нямеччынай устаноўлены. Гэтым дзямі праехалі праз Менск у Маскву першы два вагоны з с.г. машынамі і прыладамі, якія прайшлі межы без перагрузкі. Гэтыя вагоны пабудаваны нямеччыні чыгуначна-спецыяльна для абслугоўвання новых зносін.

Да 3-га ўсебеларускага з'езду эспэрантыстых

Сёння, 14 красавіка, у клубе Менскага акравіканому адрываецца 3-і ўсебеларускі з'езд эспэрантыстых. З усіх куткоў Беларусі ў гэты дзень з'едуцца малапрыкметныя ў штодзённым жыцці працавітыя работнікі беларускага эспэранцкага руху, каб падвесці вынікі сваёй дзюгадовай работы.

Для сучаснага эспэранцкага руху ў СССР характэрным з'яўляецца тое, што сама па сабе міжнародная мова не з'яўляецца самацэлю для эспэрантыстых. Эспэранта—толькі сродак для міжнароднага супольнага працоўнага, спосаб, з дапамогаю якога рабочыя розных краін больш паспяхова вядуць барацьбу з капіталізмам. Таму пасляважныя рабочыя эспэранці руху цесна ўплываюць у агульны міжнародны рабочы рух, з'яўляючыся яго непадзельна складанаю часткаю.

Пад лозунгам—„Эспэранта на службу сусветнаму пралетарыату!“—у шырокіх размахх праводзіцца міжнародная сувязь рабелскага руху, абслугоўваецца рабелска-рабелска матэрыялам рознапланымі і рознамоўнымі рабочы друк, вядзецца калектыўная перапіска паміж рознымі рабочымі арганізацыямі, вядоўца на эспэранта рэвалюцыйныя рабочыя газеты і лістоўкі, творы ільяскай марксысцкай літаратуры.

Кусочак гэтай рознастайнай работы эспэранцкіх арганізацый, як савецкіх, так і замежных, можна будзе ўбачыць з выстаўкі, якая падрыхтоўваецца да дня з'езду ў клубе акравіканому і ў клубе імя Карла Маркса.

Водныя шляхі БССР

З 2.223 кіламетраў судходнага шляху ў межах БССР тэхнічна абслугоўваюцца толькі 1.282 кіламетры. Решта шляху патрабуе капітальных затрат—пазбавленне фарватараў, ачыстка рачышча, землярацыйныя работы і г. д. У Камісарыят Шляхоў Зносін прадстаўлен ваптарис па рад рамонтных работ на рэках. Да часткі гэтых работ міркуецца прыступіць у бягучым сезоне.

Для напавянення тамаку і поўнага ахову ўсіх перавозак на БССР у працягу бягучага году намечана пабудава 4-х новых тавара-пасажырска-паралоў, двух буксырсных паролаў і 10 непараных судоў-баржаў. У аднаведных органах перададзены зніжэнныя тарыфы па з'яўшым чыгуначна-водных шляхох на 10-15 проц. супроць нармальных тарыфаў.

Злучэнне мылавараных заводаў у Менску

Цэнтральнае праўленне саюзу хемікаў з'яўляе метагадзіннае злучэнне мылавараных заводаў ЦРК у Менску і Заводу будзе перададзены ЦРК. Рабочая сіла застаецца цэльна.

Крэдытаванне беднаты

Белсольбанк перавёў у акругі, дадаткова да адначынах раёнаў, 105.000 р. на фонды беднаты для кредытавання беднаты.

За дзень

— **НАВУКОВЫЯ ПРАЦЫ БЕЛАРУСКИХ ВУЧОНЫХ.** Выдавецкая камісія секцыі навуковых працоўнікаў Беларускай вышэйшай школы выдае кнігі: дацэнта Паўловіча—„Палітэкаміяна шкыла“ і праф. Сірыкіна—„Мастацтва і тэхніка“.

— **КЛУБ У САЎГАСЕ.** З сродкаў ЦК саюзу сельгасработчых адлучана Заслаўскаму раённаму камітату 1.500 р. на пачатак работ па пабудове клубу ў саўгасе „Новы двор“.

— **З'ЕЗД ПРАЦАЎНІКОЎ ЗЯМЛІ І ЛЕСУ.** Усебеларускі з'езд працоўнікаў зямлі і лесу перавёся ЦП саюзу на вясень.

— **КАЛЕКТЫЎ РАСІЙСКОЙ ДРАМЫ.** З беспрацоўных артыстаў расійскай драмы ў Менску арганізоўца калектыў.

— **ЭЛЕКТРЫЧНАСЦЬ НА ВАКОЛІЦАХ ГОРАДУ.** У сілье вуліц, на якіх будуць уставаўлены новыя электрычныя літары, камісія па добрабыццэ ўключана дадаткова Нова-Георгіеўская вуліца, Беларуска, Нова-Красная, Шырокая і Вяршыцкай завулак.

Здарэнні

— **Зажынуў бяз ведама.** 2-га красавіка Д. Шапіра (Ракаўская вул. 9) жыў у доме і дагэтуль не вярнуўся.

— **Вядзі памар.** Гэтым дзямі ў вёсцы Палыны, Менскае акругі, пажарам знішчана 4 дамы, 6 хлявоў, шмат хлеба і жывёлы. Страты дасягаюць каля 6.000 руб. Прычына пажару—наспраўнасць коміну.

— **Абарані інаверу.** Па Савоннай вул. 97 велькамімі азіяцкімі абародзена кватэра гр.на Клейтмана. Украдзены адзін аўтамабіль.

15-ГАДОВАГА ІСНАВАННЯ КАС АШЧАДНАСЦІ НА БЕЛАРУСІ

14. Якое значэнне маюць мета-выя наапазненні для працоўных. Пры нявысокай заробковай плаце ў кожнага працоўнага ёсць патрэбы, якія цяжка задавоціць адразу (як, напрыклад, набытак паліта на зіму, забеспячэнне сабе месца ў доме адпачынку на перыхд воцпуску летам і г. д.). Калі ёсць патрэбнасць у такіх звычайных выдатках, мы ў большасці звяртаемся да крэдыту і пазык пажытка бывае вылазіць; доўга цотым прыходзіцца вылазчаць даўгі і, такім чынам атрымліваецца, што заўсёды жывеш у вярхт. Вось гэты распрадак у нашым быцце павінны змяніць метаваы зберажэнні ў ашчаднай касе. У касе ашчаднасці можна наапазядць валежныя сумы на вызначаныя патрэбы паступова, па драбніцах, а гэта зусім ня цяжка кожнаму працоўнаму, трэба толькі прывучыць сябе да гэтага. Такім чынам, ва ўмовах сціплага бюджэту працоўнага, грашовое наапазненне ў ашчаднай касе на вызначаныя мэты мае вялікае значэн-

не; яно можа вызваліць ад наасці зварочвацца да занаасці і ў той-жа час задаваць патрэбы, якія падымаюць наш работ.

15. Як можна рабіць мет наапазненні ў ашчаднай касе? Гэтыя зберажэнні могуць ааацацца, калі трымаць стала свой заробатак у ашчаднай зыбіраньне метаваых наапазненнага ашчаднасці і пазык пажытка бывае вылазіць; доўга цотым прыходзіцца вылазчаць даўгі і, такім чынам атрымліваецца, што заўсёды жывеш у вярхт. Вось гэты распрадак у нашым быцце павінны змяніць метаваы зберажэнні ў ашчаднай касе. У касе ашчаднасці можна наапазядць валежныя сумы на вызначаныя патрэбы паступова, па драбніцах, а гэта зусім ня цяжка кожнаму працоўнаму, трэба толькі прывучыць сябе да гэтага. Такім чынам, ва ўмовах сціплага бюджэту працоўнага, грашовое наапазненне ў ашчаднай касе на вызначаныя мэты мае вялікае значэн-

Што паказаў санітарны агляд Менску

Органы гарадской міліцыі зрабілі вяснавую праверку санітарнага становішча двароў і вуліц. Выявіўся наступны малюнак. Двары, асабліва камунальныя, прадстаўляюць у сабе памыйныя ямы. Уборачыя паршаны. Двары нават у цэнтры гораду з'яўляюцца крыніцамі заразы і розных відзімачных захворванняў. Загадчыкі дамамі ня прымаюць ніякіх мер да зчыткі двароў ад бруду і смецця.

За адзім толькі дзевь міліцыяй па 1-м аддзяленні гораду складзена 33 пратаколы, а па другім—9.

У аягасанітарным становішчы знаходзяцца камунальныя домаўладальнікі на Савоннай вул. 47, Нова-Маскоўскай—1-13, Камсамольскай—30 і 28, Ленінскай—19-37, Рэспубліканскай—16, Інтэрнацыянальнай—7, Северным зав.—14 і інш.

Міліцыя звярнула вараз асабліва увагу на санітарную ачыстку ваколіц. У працягу красавіка органы міліцыі асабліва жорстка павяліць барацьбу з аягасанітарным, скарыстоўваючы для гэтай мэты ўсе правы, якія прадстаўляюць ім абавязковай паставоўнай акравіканому і гарсавету.

Цэнтральны камуністычны клуб імя К. Маркса

Субота: 1) Сілкавецца 1 і 2 групы дружыны парадку а 7 г. увечары. 2) Усебеларускі пастаўнік „9-ая жонка тав. Чуліна“ павінны з'явіцца не пазней 7 гадз. увеч. 3) Заняткі гурткаў: спартыўны, шахматна-шашачны.

У суботу, 14-га, і нядзелю, 15-га красавіка, расійскім драм. гурткам клубу будзе пана ў 1-ы раз даста-

Трагтэнберга. Пастаўніцкім жэстэр БДТ2 К. Савінаў. Мастацка афармленне—130 пад ніцітвам мастака Д. Кастлянскага. Білеты прадаюцца ў канцэртна-клубу ад 12—8 г. і ад 6—9 г. чары, а ў дні спектакляў—у клубу ад 6—9 г. ув. Пачатак гадз. 30 м. ув.

Усе білеты на суботу прададзены.

ДОМ АСЬВЕТЫ. У аўторак, красавіка, а 7-й гадзіне увеч адбудзецца адчыненне скарт п'ячэйні КП(б)Б працаасветы.

КЛУБ ХАРЧАВІКОЎ. У суботу, красавіка адбудзецца даклад фэсара Выдры на тэму: „Культура рэлігія“. Пасля дакладу—мастацтва Пачатак роўна а 8 г.

Уваход па расасланых білетах.

ДОМ ПРАЦАСЬВЕТЫ. Сёння, красавіка, а 8 гадз. увеч адбудзецца даклад: „Культура і рэлігія“ Пасля дакладу—канцэрт з удзелам Вастокава і Александрэўскай. Ход па білетах, якія разьмярны па мяскахом.

— У нядзелю, 15 красавіка, гадзіне рачіцм, у летнім піры Чырвонай арміі адбудзецца стаснае сааборніцтва на лепшую самольскую ячэйку і на лепшамаамольца-стральца Гарадараёну.

Стральба будзе на 25 мэтрах клубу становішча бяз упору, патронамі, з якіх 2 пробныя.

У сааборніцтвах удзельнічаюць жадаючыя камсамольцы Гіёну. Аплата патронаў (па 28 на чалавека) робіцца самімі камі, або самімі ўдзельнікамі. Лепшым стральцом будучыя прызы.

Аддзельны аддзел

Коллектив сотрудников Туб. Института выражает свое соболезнование доктору
Фанни Ильиничне ГОЛЬДИНОЙ
по поводу смерти ее ОТЦА

ТЕАТР КИНО

ПЯТНИЦА ЯУРОЙСКИ ТЕАТР ВОСР	Сеннин, у субботу, 14 красавина оператив ГРШ ЛЕКЕРТ АДМЯНЯЕЦА. Аб дні оператива будзе абвешчана асобна.
Кіно-театр Культура	3 прычыны выключнага поспеху яшчэ 6 дзён заста- ноўлі глядзім. Гістарычна-рэвалюцыйнага багавіта ДРУГІ ТВДЗЕНЬ „КАСТРЫЧЫК“ штодзень толькі 2 сэнсы Пачатак 1-га сэнсу а 7 г. 35 м., 2-га сэнсу — а 10 гадз.
Кіно „Чырвоная Зорка“	Славуты нямецкі артыст Коврад ВЭЙД „ШІ СЫМЕСЯ МЫ МАУЧАЦЬ“ Трагедыя ў 7 частках. 3 прычыны выключнага поспеху фільм будзе дэманстравана у паянзюлак, 16-га красавіна ўключна.
Кіно „ПРАЛЕ- ТАРЫ“	У паянзюлак, 16 красавіна, кіно адчынена. АПОШНІ ДЗЕНЬ ГРАНДЫЁЗНАЙ ПРАГРАМЫ 1. Бытавы фільм „ДОМ У СУМЭТАХ“ , драма ў 2 частках 2. Замыс праграмы 2 амерыканскія трунавыя казодкі „Знаходлівыя паклонныя“ Джэк, слонь і К-о у 2-х частках Пачатак сэнсу а 7 гадзіне ўвеч.
Кіно „Інтэрна- цыянал“	УВАГА! 3 хутора, 17 красавіна, замочны авантурны фільм „Пад абстрэлам эскадры“ 2 фільмы ў адзін сэнс. „ДАЧКА ДЖУНГЛЕЙ“ у 6-ці частках „ПАБЕГ“ у 6 частках.

„СЕКАРОВСКАЯ ЖИДКОСТЬ“

ВЫТЯЖКА
ІЗ
СЕМЕННЫХ ЖЕЛЕЗ
ПРИГОТОВЛЕННАЯ
ПО СПОСОБУ
ПРОФЕССОРА
Д-РА **БЮХНЕРА**

ЛЕЧЕБ. УЧР.
И ВРАЧАМ
ДЛЯ ИСПЫТАНИЯ
„SRATIS“

ВХОДЯЩА В ОБЪЕДИНЕНИЕ

ЛАБОРАТОРИЯ КООПЕРАТИВА
„ДЕНЬ МОСКВА“

ЦЕНА ФЛАКОНА
2 РУБ.

ТРЕБУЙТЕ
ВО ВСЕХ
АПТЕКАХ И
МАГАЗИНАХ
САНГИГИЕНЫ
С.С.С.Р.

В СЛУЧАЕ
ОТСУТСТВИЯ
НА МЕСТАХ
ВЫСЫЛАЕТСЯ ИЗ
ГЛАВНОГО СКЛАДА
НЕ МЕНЕЕ
45 ФЛАКОНОВ
ПРИ ПОЛУЧЕНИИ
25% ЗАДАТКА

ПЕРЕСЫЛКА
И УПАКОВКА
ЗА НАШ СЧЕТ

„МОСКПРОМСОЮЗ“

МОСКВА
УЛ. ГЕРЦЕНА
№ 5/УТД. 13

Кіно-театр „КУЛЬТУРА“ 8 Ад паянзюлак, 16 крас.

ГРАНДЫЁЗНАЯ ПРАГРАМА

Гастроі славутага факіра неспараўнага **ТАМА**

На экране лепшая камедыя сезону вытворчасці „Межраб-
пом-Русь“, сатыра на сучасны бюракрытызм і цыганіну
„ДОН ДЫЕГО І ПЭЛАГЕЯ“

Рэжысэр Я. А. Пратазнаў. У галоўнай ролі арт. рэспублікі
БЛЮМЭНТАЛЬ-ТАМАРЫНА
КАСА АДЧЫАЕНА АД 5 ГАДЗІН.

Уваход у глядзільную залу строга па сэнсах.
Пачатак 1-га сэнсу а 7 гадз., 2-га — 8 г. 45 м., 3-га — 10 г. 30 м.

Кіно „Чырвоная Зорка“

Ад Аўторка, 17-га красавіка,

прэм'ера, сусветны баявік, які карыстаўся ў Маскве і
Лейнградзе вялікім поспехам,

„Я ЕКАПРЫЗ“

у 8 частках.

Найлепшая камедыя з удзе-
лам славутага кіно-артыста **ОСІ АСВАЛЬД**

(вядомай па фільмах „ПРЫНЦЭСА УСТРЫЦ“, „НІНІШ“).

Толькі 3 сэнсы. — Пачатак 1-га сэнсу а 7 гадзіне.

Кіно „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ“ Ад паянзюлак, 16 красавіна

2 ФІЛЬМЫ ЗА АДЗІН СЭНС:

1. Выдатная замежная пастановка рэжысэра ФРЭДА ЗАУР

„КАРАБЕЛЬ НА МЯЛІ“, драма ў
6 частках.

2. Вядомы труна-комік РЫЧАРД ТОЛМЭДЖ у лепшай камедыі сезону

„ПРАЗ ПОЛЫМЯ“,

камедыя ў 6 частках.

Белдзяржтеатр

ПА ПЯНЗЮЛАК 16 красавіка

апошні оперны спектакль

БЕЛДЗЯРЖМУЗТЭХНІКУМУ

„ФАУСТ“

ОПЭРА ў 4 акт. 7 частак. муз. Гуно.

Падрабязнасці ў афішах.

Билеты ў касе тэатру ад 12—2 і ад
5—8 гадз. ўвеч. 1 у рабоч. касе
ад 11 а. нал. да 2 і ад 4—6 г. в.

Пачатак роўна а 8 г.

Прыймо абвестан у чарговы нумар газеты адбываецца
да 2-ога гадзіны дня.

Белорусское Отделение Госиздата РСФСР

ведомств. доводит до сведения учреждений Военного Ведомства, что с 16-го марта с. г.

ИЗДАТЕЛЬСТВО „ВОЕННЫЙ ВЕСТНИК“

СО ВСЕМ СВОИМ ПАССИВОМ И АКТИВОМ

ВЛИЛОСЬ В ГОСИЗДАТ РСФСР

На основании договора Реввоенсовета СССР с Госиздатом РСФСР последнему передано монопольное
право издания и распространения всей военной неперIODической литературы, журналов и уставов на русском языке.

Белорусским Отделением Госиздата РСФСР

в настоящее время **СПЕЦИАЛЬНЫХ ВОЕННЫХ ОТДЕЛОВ,**
закончена организация

укомплектованных изданиями „ВОЕННОГО ВЕСТНИКА“, ГОСИЗДАТА и др. изданиями по вопросам военного дела.

При отделах имеются военно наглядные пособия и стрелковые приборы.

Все заказы направлять:

г. Минск, Госиздат РСФСР, Советская 41.
Во всех др. Окр. гор.: Военные Отделы Гиза РСФСР

КРЕМ

ВЕСНУШЕК,
КРАСНОТЫ,
ЖЕЛТЫХ ПЯТЕЙ,
ЗАГАРА,
УГРЕЙ И ДР.
НЕДОСТАТКОВ
КОЖИ ЛИЦА.

ЛУЧШЕЕ
ИСПЫТАННОЕ
СРЕДСТВО
ПРОТИВ

КАЗИМИ

КРАСОТУ И МОЛОДОСТЬ
ПРИДАЮТ
КРЕМ, МЫЛО И ПУДРА
Метаморфоза
РАДИКАЛЬНО УСТРАНЯЕТ ВЕСНУШКИ
И ДРУГИЕ ДЕФЕКТЫ КОЖИ
ТРЕБУЙТЕ ВЕЗДЕ

С РАЗРЕШЕНИЯ НАРКОМПРОСА
ПРИ ЦСКБ ОТКРЫВАЮТСЯ

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ И СТАТИСТИКИ.

Бурсы имеют целью как переподг. кооперат. работн., так и подгот. новых
работников указан. спец. Продолж. курса 8 мес. На курсы принимаются ли-
ца с 16 лет с образов. не ниже 4 гр. семилетки. ПО ОКОНЧАНИИ КУРС-
СА ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА. ОКОНЧ. ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ ПРЫ
ПОСТУПЛЕНИИ НА СЛУЖБУ ПОЛЬЗУЮТСЯ ПРЕИМУЩЕСТВОМ.
Плата за первый месяц 5 руб., а остальные по 4 рубля в месяц вносятся
вперед в начале каждого месяца. Рассылка лекций начнется с 15 мая с. г.
Подг. свод. высылаются за 2 8-копеечные марки. Денежи. переводы нпр-
совать: Минск, Всесоюзбанк, тек. счет № 682, а остальную корреспонден.: Минск,
Всесоюзбанк, заочным курсам.

Згубленыя і ўкрадзеныя
наступныя дакументы лічца
насапраўднымі:

- Вуч. конск. кн. № 90 Мініча П. А., 751
- выд. 6. Верхменск. ВВК.
- Вуч. конск. кн. № 1116 Валчка А. В., 752
- выд. Смалявіцк. РВК.
- Вуч. конск. кн. № 88 Нішчыка В., 753
- б. Верхменск. ВВК.
- Цыроноаарм. кн. № 2174 Шайпава
П. П., выд. Капыльск. РВК. 754
- Вуч. вайск. кн. № 121 Кароткага
выд. Халопеніцк. РВК. 755
- Дзьве вуч. конск. кн. ардеаі імя Я.
Вільчускага. 756
- Асабов. кн. № 781 Жацько А., 757
- б. Парэжырк. ВВК.
- Асабов. кн. № 163-46, вуч. конск. кн.
№ 669, выд. Астрашчыцка-Гарадзецк.
ВВК Качка Т. І. 758
- Вуч. конск. кн. Мельніка І., выд. Ук-
вальск. с.-с. Круцк. р-на, 759
- Вуч. конск. кн. Ткача П. І. 760

ПРАДАЕЦА
папяровы **ЗРЫЎ**

І СТАРЫЯ ГАЗЕТЫ.
Зварочвацца ў Галоўную кантору
газеты „ЗВЯЗДА“ —
Савецкая, 63, 3-ці паверх.